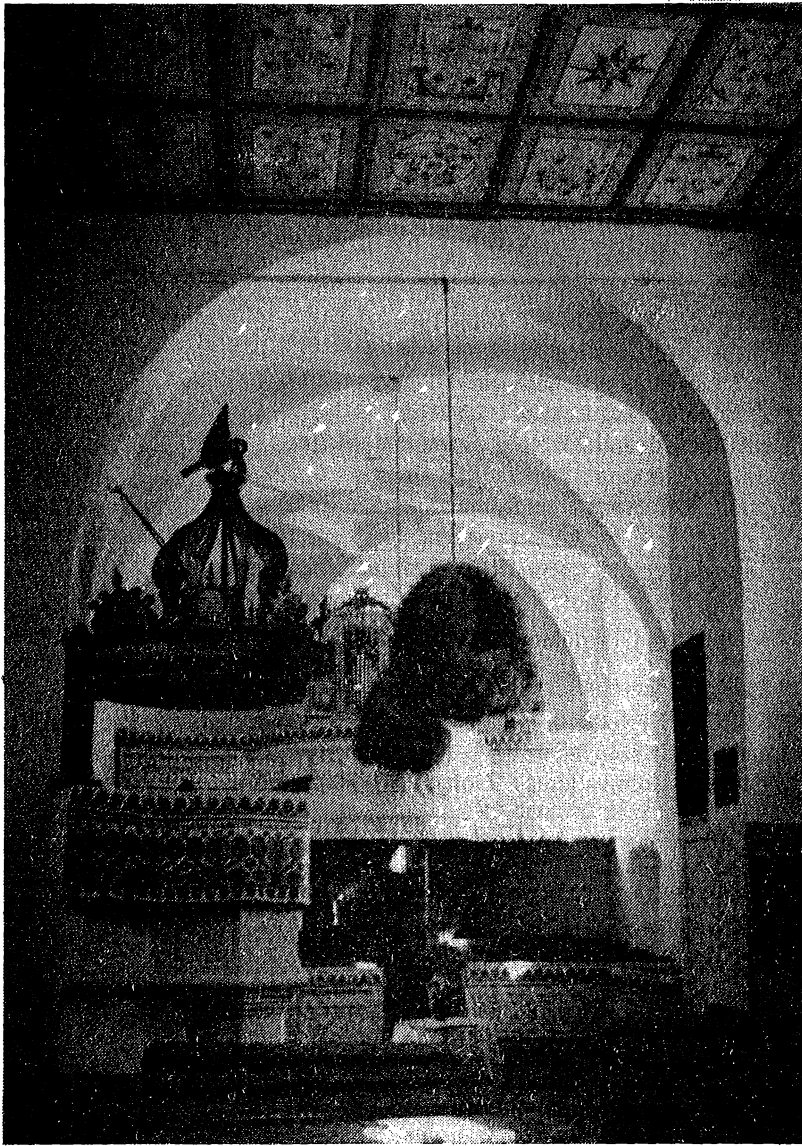

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A magyarvaskői református templom szószéke

1996. november

VII. évf. 11. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A LXXX. zsoltár magyarázata.....519

A Diakóniai Központ felavatása

Csiha Kálmán: Legyen. 1Mózes 1,1–5521

Vasárnapi prédikációk

Adorjániné Nagy Aranka: Sokasodó kegyelem. 2Péter 3,18524
Kováts László: Vigyázunk rá. Jeremiás 2,32526
Lukács Ferenc: Emlékezzetek. Zsidókhöz 13,7529
Ifj. Varga Pál: Mindeddig megsegített az Úr. 1Sámuel 7,12.....531

Adventi prédikációk

Balogh Béla: Ímé, az ajtó előtt állok. Jelenések 3,20.....535
Bustya Dezső: „Jer és lásd meg!” János 1,44–52.....538
Geréb Zsolt: A követ. Lukács 3,1–8540
Imre Lajos: Krisztus megjelenésének ideje. Máté 24,36–44.....543
Jánossy László: Névadás. Lukács 1,57–66547
Id. Kántor Attila: Adventi közelség. Lukács 21,25–28549
Nagy István: Az igaz város. Lukács 2,25–26551
Ravasz László: Advent két arca. Róma 18,22.....554

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Sándor Endréné: Aranylakodalomra. Zsoltárok 105,1556

Temetési beszédek

Bányai László: Az Úr vette el. Jób 1,21.....557
Sándor Endre: „...Ha szenved az egyik tag...” 1Korinthus 12,26–27558
Szekeres István: Három vallomás. Zsoltárok 71,20560

Vallástanítás

Jánosiné Gál Gyöngyi Éva: Adventi várakozás.....562

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjában
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A LXXX. zsoltár magyarázata

Ez a zsoltár nemzeti panaszének. Ilyen még: Zsolt 44, 60, 79, 83, 89. A zsoltár maga az északi országrészből származó régi ének. A 3. vers csupa északi törzset említ; a zsoltár középpontja, az Isten korábbi jótéteményeire való visszatekintés, az északi törzsek körében otthonos exodus-tradíciót tartalmazza (9 s. köv.). A régi hagyományanyag azonban Aszáf révén a fogság utáni gyülekezet énekeskönyvébe került, és fontos gondolatokkal gazdagodott. Egyrészt Isten haragjának füstölgeséről szól (5). Ezt a gondolatot a babiloni fogság nagy prófétái révén csak hosszú harc árán fogadta el a nép. Másrészt: az északi országrészben kevésbé lehetett eszménykép a dávidi birodalom (12). Végül: csakis a Dávid házából származó (júdai) királyt lehet „jobbod férfiának” nevezni (16 és 18). Hiszen még a fogság után is ehhez hasonlóan beszéltek Zerubbábelről (Hag 2,20–23; Zak 6,12 s köv.). Meggondolandó, hogy már Jósiás korában (Kr. e. 639–609) Júda népe az izráeli tradíciók örökösének tartotta magát, éppen úgy, mint később a Babilóniában élő foglyok (Jer 24; Ez 11,1–11.14–21; 33,23–29; 37,1–14.24 s köv.).

A zsoltár szövege néhány helyen jól mutatja későbbi toldás jelét. Zavaró az 5, 8, 15, 20. versben, hogy a „Seregek Istene” kifejezésben az Isten szót a másoló nem teszi birtokos esetbe (status constructusba); és így nyelvtani hibát követ el. A 16. versben a vers magyarázatánál alighanem diktálás utáni hibával van dolgunk.

2–4. vers. A nemzeti panaszének bevezetése megszólítja és segítségül hívja az Urat. Hivatkozik az egyiptomi szabadításra, amikor az Úr pásztorként vezette „Józsefet” (Gen 48,15; 49,24; Zsolt 23,1; 78,52) A következő sor „kerubokon trónolóknak” nevezi az Urat. Ez kánaáni kifejezés, éppen úgy, mint a „felhőkön nyargaló” (Zsolt 68,5). Már Silóban „kerubokon trónolóknak” nevezték Istent (1Sám 4,4; 2Sám 6,2), aki a szövetséggláda kerubjai felett láthatatlanul trónol (vö. Zsolt 18,11; 19,1). Ennek az Úrnak a „felragyogását”, fényözönben történő megjelenését kéri a zsoltár (Deut 33,2; Zsolt 50,2; 94,1). Az epifánia célja az, hogy az Úr „ébressze fel” hatalmát és siessen népe segítségére. Ha ugyanis Isten „felragyogtatja orcáját”, akkor ez a nemzeti katasztrófa megszűnését és a régi, boldog állapot helyreállítását jelenti (vö. Num 6,24–26; Zsolt 4,7: 31,17; 67,1).

5–8. vers. Ezekben a versekben maga a panasz hangzik el. A jellegzetes „meddig még” kérdés arra mutat, hogy a nép már régóta szenved. A szenvedés oka Isten haragja, mely „füstölög” népe ellen (5). Közben a nép – a babiloni fogságban is – gyászistentiszteleteken mondta el panaszát Istennek. A 6. vers költői módon mondja el, hogy Isten könnyel eteti és itatja népét. Már egy „harmadrészt” (ismeretlen úrmérték, könnyek számára bizonyára igen sok) telesírt a nép. Az 5–6. versben az Isten elleni panasz hangzik el, a 7. versben a „mi panasz” (saját sorsunk elleni panasz) és az ellenség elleni panasz: civódás (ezt a szót betűcserével „fejcsóválásra” szokták javítani). A fejcsóválás a csúfolódást fejezi ki. Csúfolódás tárgyává lettünk, csúfolnak bennünket (így fordítja a vers utolsó szavát a LXX is). Ez a csúfolás igen fájdalmas volt (Zsolt 44,14–17; 74,10.22; 79,4.10; 89,42 s köv.); hiszen az ellenség nemcsak a legyőzöttet csúfolta, hanem magát Istent is. Ez a versszak is a refrénnel végződik.

9–14. vers. A zsoltár szívében az egyiptomi szabadítás áll. Ezt allegóriával fejezi ki a zsoltár. A szólótó Izráel. Szokás volt nemes növényeket messze földről hozatni (Ézs

17,10; Ez 17,3 s köv.); a próféták költői hasonlattal Isten népét nevezik szőlőnek (Ézs 5,1–7; 27,1–6; Jer 2,21; 12,10; Ez 15,1–8; 19,10–14; Hós 10,1; Jn 15,1–6) – bár a szőlő Kánaán jellegzetes terméke (Num 13,23 s köv.). Ahhoz, hogy ezt a „szőlőt” elültesse Isten, először ki kellett űznie a kánaáni népeket (Ez 23,27–33; Zsolt 44,3; 78,55). Ezután az Úr „helyet készített” a szőlőnek (Ézs 5,2); a szőlőtő pedig gyökeret vert és növekedni kezdett. Költői túlzással mondja a 11. vers, hogy magasabbra nőtt a hegyeknél (árnyékot vetett rájuk), a „hatalmas cédrusoknál” is (Zsolt 104,16; ez szó szerint „Isten cédrusai”, tkp. felsőfok). Széltében pedig „tengertől folyamig”, a Földközi-tengertől az Eufráteszig terjed. Ezek a dávidi birodalomnak, az ideális Izráelnek a határai (Deut 11,24; Zsolt 72,8; Zak 9,10).

Az exodusra és a honfoglalásra azért emlékezteti az Urat a zsoldáríró, hogy annál jobban kifejezze az ellentétet az „egykor” és a „most” között (Zsolt 44,1–9; 83,11–12; Ézs 63,11–14). A panaszának jellegzetes „miért” kérdése jellemzi a szomorú jelent. A „szőlő” kerítését maga az Úr rombolta le (Zsolt 89,41 s köv.; Ézs 5,5). Most aztán ember és állat együtt pusztítja a „szőlőt”. A győztesek fejszékkel irtották ki a gyümölcsfákat és a szőlőskerteket (Zsolt 79,7; Jer 10,25).

15–20. vers. A 15–16. vers imperativusokban kéri Isten szabadítását: „térj vissza [ti. népedhez]; tekints le a mennyből és lásd meg” (tkp. itt a 15. vers vége), és „gondozd”. Ezzel a szóval kezdődik a 16. vers, amelyben a „kanna” szó lefordíthatatlan. Feltételezik, hogy diktálás utáni hibával van dolgunk, és „ganna” = kert olvasandó. Így szép gondolatpárhuzam keletkezik: „Gondozd ezt a szőlőt és a kertet, melyet jobbod ültetett”. Azért emlékezteti a panaszének Istent a korábbi jótéteményeire, hogy újra hasonlóakat tegyen, „térjen vissza” népéhez, melyet elhagyott egy időre (Ézs 50,1; 54,7). Azt a szörnyű büntetést, amelyet elszenvedett a nép, a 17. vers a (mitikus) teremtéstörténet jellegzetes szavával fejezi ki: az Úr „megdorgálta” népét, mint az ősi ellenséget, a tengert (Jób 26,11 s köv.; Zsolt 18,16; 76,7; 104,7). Most a saját népe ellen harcolt az Úr!

Ha az Úr „visszatér” népéhez és a mennyből „rátekin”, újra királyt ad neki (16b és 18): keze megerősíti „jobbjának férfiát”, azt, aki királyként az Úr jobbján ülhet (Zsolt 110,1). A király „ember fia” (Dán 7,13 s köv.). Ezzel helyreáll a dávidi birodalom. A 19. vers fogadalom: a nép a szabadítás után nem fog többé eltérni az Úrtól, hanem az ő nevét hívja segítségül, egyedül neki mutat be istentiszteletet. Ezzel kíván felelni a nép Istennek, aki megtartja népét és új életet ad neki (Zsolt 71,20; 85,7).

A Diakóniai Központ felavatása

Csiha Kálmán

Legyen

Alapige: 1Mózes 1,1-5

A Szentírás a teremtés történetével, a teremtés története ezzel a szóval kezdődik: Kezdetben. Ez a szó Istennél van. Minden először Istennél van. Minden Istennel kezdődik. 28 új templomot építettünk, ezeket részben megépítettük már, de a templomok építése nem a kőművesmunkával kezdődik, és nem a tervrajzzal kezdődik, hanem Isten akaratával kezdődik.

Ez a Diakóniai Központ sem a mi akaratunkból született, és nem akkor kezdődött, amikor rakni kezdték a falakat, nem akkor született, amikor megszületett a mi szívünkben, hanem akkor, amikor megszületett az Isten szívében. Ezért drága nekünk ez a Diakóniai Központ! És azért drága nekünk minden templom, és azért drága nekünk az anyaszentegyház, mert az nem a mi álmainkban, hanem Isten szeretetéből született.

A teremtés történetében azt olvassuk, hogy a föld pedig kietlen és pusztá vála, és sötétség vála a mélység színén és Isten lelke lebegett vála a vizek felett. Ez nemcsak a teremtéstörténetben van jelen, hanem szüntelenül megismétlődik a történelemben és a mi történelmünkben is annyiszor megismétlődött. És megismétlődik az emberi életben is. Augustinus önmagáról beszélve azt írja a Vallomásokban, hogy a lelke kietlen és üres volt, és sötétség volt a mélység színén, de Isten Lelke lebegett a lelkek felett. Ekkor Isten megszólalt: legyen világosság, és akkor világosság lett a lelkekben. Így és ekkor kezdődött Augustinus igazi élete, s így kezdődik minden igaz emberi élet. Ismerjük jól a teremtés történetéből és a magunk történetéből a tételt: „a föld pedig kietlen és pusztá vála, és sötétség volt a mélység színén”. Évszázadokon keresztül török, tatár pusztítása után, háborúk után, menekülések után, légerek után, megpróbáltatások után hányszor volt itt Erdélyben is kietlen és pusztá a föld! Hányszor volt itt kietlen és pusztá a föld, és a diktatúra fél évszázada alatt teljes sötétség lebegett a mélység színén, hogy mindent eltakarjon. De tudjuk, hogy akkor is a sötétség felett Isten Lelke lebeg, s tudjuk, hogy egyszer majd újra szólni fog: legyen világosság, és lesz világosság.

Évtizedekig vártunk. A sötétség uralkodott e tájon, de Isten egyszer megszólalt Kelet-Európában: Legyen világosság, és lett világosság.

A föld gonoszsága mindig a sötétséget akarja, s mindig el akarja nyelni a világosságot. Ezért romlott el és romlik el a sötétség idején az emberi lélek. De egyszer szólt Isten: Legyen világosság, és megszületett a júdeai Betlehemben Jézus, és lett világosság és lett keresztyénség. Amikor úgy látszott, hogy mindent már-már elnyel az istentelen ideológia, akkor megszólalt Isten: Legyen világosság, és birodalmak omlottak össze, és ideológiák tűntek el, és lett világosság, az Ige világossága. Amikor a föld vissza akarja szerezni a sötétséget, mi mindig tudjuk, hogy a sötétség felett Isten Lelke lebeg és megszólal a teremtő Ige: Legyen világosság! S akkor mindig világosság támad. Ez a Diakóniai Központ is úgy született, hogy Isten megszólalt: Legyen – és lett.

Isten sajátos módon szólt meg. Isten nem mindig úgy szól meg, ahogy mi azt elgondoljuk. Amikor megszólal Jézus Krisztus, akkor egy istállóban született kisdeden keresztül szól meg. Amikor megszólalt Jézus Krisztusban, akkor a véres keresztfán szólt meg.

A Jelenések könyvében azt olvassuk, hogy János apostolnak az angyal egy könyvet nyújt át, s azt mondja, hogy egye meg, és amikor megeszi a könyvet, akkor keserű lesz,

de aztán megédesedik és édes lesz, mint a méz. A Diakóniai Központ történetében is így szólalt meg Isten. Először a keserűség volt, mert amikor '90-ben megszervezték a Theológiai Szemináriumunkat, a Református Kollégiumot, akkor azt ígérték a helyi állami vezetők, hogy helyet adnak nekünk az államosított Református Kollégium épületében. Az egész országból 720 fiatal jelentkezett, de a félévételi vizsga előtt csak egy nappal mondták meg, hogy nincs számunkra más hely, csak az utca. Akkor kihirdettük a kolozsvári gyülekezetekben, hogy a családok fogadják magukhoz a gyermekeinket. A családok befogadták őket. Ekkor nagyon elkeseredtünk. Megettük a könyvet, és keserű lett a gyomrunkban, beborított bennünket a sötétség, de nem tudtuk, hogy éppen most lebeg Isten Lelke a vizek felett. És nem tudtuk, hogy éppen most a keserűség által szól hozzánk Isten. Elkeseredésünkben elmentem az első amerikai gyűjtőútra a magyar református egyházakhoz, és 52 000 dollárt sikerült hazahoznunk. Kevés volt ez az összeg, de vele elindulhattunk. Édes lett aztán a szánkban, mint a méz, s egyszerre rájöttünk, hogy nem elég az internátus, hanem Diakóniai Központ is kell, szeretetszolgálat is kell, mivel Isten szüntelenül szólt: Legyen! Legyen nőszövetségi munka! Mi azt feleltük, hogy nincs miből, de Isten azt mondta: Legyen. És Isten azt mondta, hogy legyen iszákosmentő misszió. Mi tudtuk, hogy nincs honnan, de Isten azt mondta: Legyen. És Isten azt mondta, hogy Legyen Katekétikai Központ. Mi azt mondtuk, hogy nincs ahonnan, de Isten azt mondta: Legyen. Isten mondta: legyen vallásos adás a rádióban, s mi azt mondtuk, hogy nincs módunkban, de Isten azt mondta: Legyen. És folytathatnánk még tovább annak felsorolását, hogy mi minden van még ebben a Diakóniai Központban. Mi építés közben sokszor kétségbeesve, ingadozva, megállva az építés közben, azt mondtuk: Uram, nincs honnan, Uram, nincs tovább, de Isten szakadatlanul azt mondta: Legyen. Mi azt mondtuk, hogy egyedül vagyunk, hogy árvák vagyunk, hogy nincs, aki segítsen, de Isten azt mondta: Legyen, ezért adok barátokat, ismerősöket, testvéreket, külföldi egyházakat, szerető szívű testvéreket, és lett. Megtörtént velünk a csoda: megédesedett a szánkban, mint a méz, az Isten könyve, s ez az édesség egyre tovább tart.

Mondta Isten, legyen világosság, és lőn világosság! Ez a Diakóniai Központ építésének a története.

S látta Isten, hogy jó a világosság, és elválasztotta a világosságot a sötétségtől. Ez a Diakóniai Központ munkájának a feladata. Látta Isten, hogy jó a világosság, mert ebben a sötét éjszakás világban olyan jó a világosság, olyan jó a szeretet, olyan jó a jóakarát. Ebben a sötét éjszakás világban olyan jó az Isten érthető, tiszta Igéje; ebben a sötét éjszakás világban olyan jó Krisztus hozzánk lehajló kegyelme.

Mi most Isten előtt csendben lehajtjuk a fejünket, s köszönetet mondunk neki: Urunk, köszönjük neked, hogy jó a világosság, köszönjük, hogy elválasztottad a világosságot a sötétségtől; köszönjük, hogy a sötétséget éjszakának és a világosságot nappalnak nevezted, hogy érthető legyen számunkra az, hogy a sötétség mindig éjszaka, hogy a gyűlölet mindig sötétség, hogy az önzés mindig sötétség, hogy a gonoszság mindig sötétség, hogy az erőszakos élet mindig éjszaka. Köszönjük, hogy az éltető erőd szerinti élet mindig világosság, hogy a szeretet mindig világosság, hogy a jóakarát mindig világosság, hogy a keresztfelvétele mindig világosság, még akkor is az, ha a sötétség be akarja borítani a világosságot.

Olyan különös a teremtés történetében az, hogy az Ige azt mondja: és lőn este és lőn reggel első nap. Látjátok, Istennél éppen fordítva van, mint nálunk. Mi azt mondjuk, hogy lett reggel és lett este. Istennél a reggellel fejeződik be a nap, nálunk az éjszakával. Nálunk az élet az ifjúsággal kezdődik, és az öregséggel fejeződik be. Nálunk a születéssel kezdődik és befejeződik a halállal. Nálunk a reménységgel kezdődik, és befejeződik

a csalódással. Nálunk a jóakarattal kezdődik és befejeződik a bukással. Istennél fordítva van. Istennél azzal a sötéttséggel kezdődik, ami ott és akkor volt, amikor az Úr Jézus Krisztust megfeszítették, s befejeződik a feltámadás reggelével. Istennél minden befejezés egy új kezdet. Istennél az élet az örök élettel fejeződik be, nálunk a halállal. Istennél minden fordítva történik, hogy aki ide bejön a sötétség által beborított lélekkel, az éjszakák által megtépdessett étellel, itt gyógyulást, világosságot és reggelt találjon. E Diakóniai Központ felavatása is az Isten világosságához tartozik, azért ez nem jelent befejezést, hanem kezdetet, egy csodálatos szép kezdetet, amikor Jézus Krisztus elindul lelkeket gyógyítani, halottakat támasztani, ördögöket űzni, hogy az embereket megtanítsa az ő országának ragyogó, csodálatos világosságára. Ámen.

Irgalmas, jóságos Istenünk, hálatelt szívvel borulunk le előtted és megköszönjük neked nagy kegyelmedet, amivel megsegítettél bennünket, hogy felépíthettük Diakóniai Központunkat és az internátust. Köszönjük neked jóságodat, mellyel éjszakánkra nap-palt derítettél. Köszönjük, hogy amikor mi azt mondjuk, nincs tovább, te szüntelen azt mondd: Legyen. Köszönjük, hogy amikor már-már összeroppantunk volna, te felemeltél; hogy amikor mi nagyon-nagyon szegények voltunk, megajándékoztál bennünket testvérlelkekkel, akik segítettek. Kérünk téged, áldd meg mindazokat, akik az építésben segítettek, akik áldoztak és imádkoztak érte. Kérünk, áldd meg azokat, akik itt szolgálnak, az igazgatókat és a beosztottakat egyaránt, valamint azokat, akik itt konferenciát tartanak, tanítanak, akik itt hirdetik a te Igédet. Kérünk, áldd meg azokat, akik ide jönnek gyógyulni, tanulni, új életet kezdeni. Fogadd el hálánk szavát, és tartsd meg anyaszentegyházunkat, mindannyiunk anyaszentegyházát, a te dicsőségedre. Add, hogy irgalmad és kegyelmed nyomán szeretet áradjon, béke teremjen, élet növekedjen ebben a Diakóniai Központban. A mi Urunk Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

(Elhangzott 1996. június hó 20-án, a Diakóniai Központ felavatásán.)

Vasárnapi prédikációk

Adorjániné Nagy Aranka

Sokasodó kegyelem

Alapige: 2Péter 3,18

Bibliolvasás: János 17,1-5

Felolvasott alapigénk egy levél részlete. Péter apostol második levelének zárómondata. E régen írott sorok az őskeresztyének számára szóltak. Ma azonban mi tartjuk ezt a levelet a kezünkben, mi bontjuk fel azt. Ma nekünk szól ez a levél. Levelet kapni öröm. Mindig egy kis szorongással egybekötött kíváncsisággal nyúlunk utána, vagy keresgélünk a postaládánkban: vajon nem írt-e távolba szakadt gyermekem, vajon ki gondol rám, vajon mit akar tőlem kérni? Könnyebb és jobb levelet kapni és nehezebb magunkat összpontosítva levélíráshoz fogni. Mennyi silány és sablonos levél hagyta el a kezünket az idők folyamán. Vajon igyekeztünk-e arra, hogy levelünkben legyen mindig valami értékes, időtálló és hitbéli megállapítás, amellyel taníthatunk és maradandót, örök érvényűt nyújthatunk annak, akinek küldjük? Törekedtünk-e arra, hogy érdemes legyen többször is elolvasni a levelünket? Hogy megérje a napjainkban olyan drága postadíjat? Vagy talán teljesen ki is iktathatjuk már modern korunkban a levélírást, hisz inkább telefonálunk, s azt is sietve, célratorően, mert az idő sürget és itt is a pénz az úr!

Most boldogan csodálkozunk Péter apostol gondosan megírt levelének zárómondattal, amely századok múltán is érvényes mondanivalót tartalmaz. Nagyon szépen búcsúzik benne az apostol. Feltétlen olvassuk el az egész levelet. Meg fogjuk érezni, milyen hatóerő van benne. Az apostolnak nagy szüksége volt arra, hogy írjon annak a zsenge gyülekezetnek, amely most kezdi meg a Krisztusban való életét. A levél nagy távolságon keresztül lelkigondozói szolgálatot tett. Körlevélként adták tovább kézről kézre. Sokféle kérdés tisztázását is várták az apostoltól, hiszen a világvége, az utolsó ítélet és a Jézus visszajövetele gondolatának feszültségében éltek. Bátorítást, tanácsokat, intelmeket vártak az apostoltól, aki arra figyelmezteti ezeket az új keresztényeket, hogy a körülöttük zajló világ pogány erői ki ne mozdítsák őket hitbéli szilárdságukból, hanem arra törekedjenek, hogy minél inkább növekedjenek a kegyelemben és a Jézus Krisztus ismeretében. Az apostol, mint az evangélium plántálója, erre a növekedésre sürgeti fiatal gyülekezetét.

Ósi természeti törvény az, hogy minden fejlődik. Még a betegség is a kibontakozás felé tör. Megjelenik, eléri a csúcspontot, majd hanyatlani kezd. Növekszik a növényvilág, a tudomány, a kultúra, a technika, a művészet, s ha nem így van, elégedetlenkedünk. Nem szeretjük, ha kerti növényzetünk satnya, ha gyermekünk kicsi és vézna, s mindjárt szakértőkhöz visszük, hogy kiderítse, mi ennek az oka. Talán valami vitaminhiány, amely miatt megállt egy ponton a fejlődése.

Ugyanígy a keresztény életben is van növekvő erősödés vagy elsatnyulás. Megkereszteljük gyermekeinket, elmondjuk ünnepélyesen a fogadalmat, hogy már a legzsengőbb kortól tanítani fogjuk és ápoljuk lelkileg, de telnek az évek és feledésbe megy az elmondott fogadalom. Kisgyermekünknek inkább, sőt csakis testi fejlődésére vigyázunk féltő szeretettel, alapos gondunk van rá, hogy ahol fogyatékoság van, azonnal segítségért forduljunk és helyrehozzassuk azt. Örülünk, ha szép, ha fejlett, ha olykor még a megengedettnél is nagyobb testi súllyal és erővel rendelkezik, és nem foglalkoztat az, hogy lelkileg vézna kis palánta, amelyet elfelejtettek megöntözni a legzsengőbb kortól kezdve Krisztus ismeretének áldó, növelő evangéliumának élő vizével.

A konfirmáló ifjú végigjárja az előkészítő időt, elkezdődik benne egy növekedés, elhatározza és megfogadja, hogy továbbra is keresni fogja Krisztussal a kapcsolatot, de aztán sokfelé tépi az iskola, a magánórákra járás, az előrehaladásért való törtetés, és palántaállapotban marad az a lelki kibontakozás, amit Jézus elindított benne. Felnőtt koráig azzal marad.

Vasárnapi vagy ünnepi keresztyén lesz belőle, aki csak a nagy húsvéti ünnepen vonul fel az úrasztalához, hogy hite erősítő öntözést kaphasson. Aztán talán egy évig ismét száradásnak van kitéve. Gondozatlanul éldegél az élete harcai, kísértései között. Meglátásnak ennek a jelei is, megtapasztalja környezetét, családját is, hogy kicsinyes, gögös szeretetnélküli, haragos, hibát kereső és békülni nem tudó.

Péter apostol két pontot jelöl meg levelében a növekedés előmozdítására: a kegyelmet és a Jézus Krisztus ismeretét.

Az a Péter mondja ezt, aki a legnagyobb kegyelmet kapta Jézustól, akivel három éven át együtt járt gyógyítani, csodatevő, prédikáló útjain, együtt evett és pihent vele éjjel és nappal a legbensőségesebb tanítványi, munkatársi közösségben, aki mindezek ellenére pironkodás nélkül ki tudta ejteni a tagadó mondatot: nem ismerem őt. Nemsokára találkozott tekintete az udvaron átkísért Megváltóéval, és szomorú pillantásában Péter megérezte a megbocsátást, az egekig érő kegyelmet, s így ebben a percben ismerte meg igazán kegyelmes Jézusát.

Ez a Péter ajánlja most nekünk a kegyelemnek ezt a felismerését, mivel tudja, hogy kinek-kinek közülünk életünk sajátságos körülményei között szükségünk van az életmentő kegyelemre. Fokról fokra fel kell ismernünk, hogy a mi Urunk ezt is, azt is megbocsátotta nekünk, mennyi szörnyűséget elnézett, nem sújtott le ránk, hanem továbbra is kegyelmesen megbízott bennünk, munkát adott – mint Péternek –, nem vetett el, nem hajtotta végre rajtunk az ítéletet, amit megérdemeltünk volna. Rádöbentünk arra, hogy egyre több és több bűnfolt jön elő az életünkben, de ő mindezeket semmisnek nyilvánította. Így gyűl felettünk és bennünk a kegyelem. Így növekszünk abban. Csak az a keresztyén élet növekszik, amelyik tudatosan belátja, hogy kegyelemre szorul, amely a kegyelem éltető fényözönében naponként gyarapodni tud. Az a növény tud előretörni, amelynek tövéről, leveleiről egy kéz eltávolítja a göröngyöt, a követ, a megterhelést, a betegséget, s ekkor a növény mintegy fellelegzik és elkezd növekedni. A kegyelem újra és újra való megtapasztalása a keresztyén élet mozgatórugója. Ez a kegyelemmel való állandó beteljesedés a megtérés állandó folyamata. A Jézus Krisztus keresztfán kiontott drága vére megmos és elveszi bűneink adósságát.

A másik döntő erő, amely a lelki növekedést eredményezi: a Krisztus ismerete. Nem a történeti Jézus életének és munkásságának, tanítása lényegének a tudása és ismerete az, amiről az apostol itt beszél, hanem a személyes, az ismerős, az élő, megváltó Jézus Krisztus megismeréséről van szó. Annak a személyes megismeréséről van szó, aki az Ige tanulmányozása közben évről évre egyre közelebb jön hozzánk, aki a Szentírásban való elmerülés idején valósággal elénk áll és személyesen hozzánk beszél. Egy ének sora erről így vall: Egyre hívebbnek találom, minél jobban ismerem.

A növekedés eszköze a természet világában is a víz. A keresztyén élet növekedése számára az Ige tölti be a víz szerepét. Az Ige közelében olyanná leszünk, mint a víz mellé ültetett fa, amely idejekorán meghozza a gyümölcsét. Ezek a gyümölcsök a következők: szeretet, öröm, békesség, tűrés, szívesség, jóság, szelídség, hűség, mértékletesség. Ezek a biztos jelei a növekedésnek.

Ellenőrizzük magunkat itt és most, mert életünk ideje lassan lejár. Legyen égető kérdésünk: van-e növekedésünk? Erősebb-e a hitünk, tűrőbbek, megbocsátóbbak, békülékenyebbek lettünk-e? Vajon keresztyén életünk nem csak egy helyben való topogás?

Pedig ötven, hatvan éve jövünk, járunk a templomba. Jézus itt van a templomban, Megvizsgál, kész segíteni a növekedésben. Gondja van ránk, megmér, titkon munkálkodik bennünk és érettünk. Ha van keresztyén életünknek növekedése és gyümölcsstermése, az egyedül az ő érdeme.

Neki legyen dicsőség mind most, mind örökkön-örökké. Ámen.

Kováts László

Vigyázunk rá

Alapige: Jeremiás 2,32

Bibliaolvasás: Zsidók 12,1–11

Ki az Isten népe? Jeremiás próféta korában és általában az Ószövetség idején a zsidók voltak, ma mi vagyunk, a keresztyének, akik tiszteljük és szolgáljuk Istent. Legalábbis így mondjuk. A Biblia tanítja, a történelem igazolja, a mindennapi élet mutatja, hogy Isten vigyáz az ő népére. Sőt nem csak népére, hanem népének minden egyes tagjára. S nem csak egyszer-egyszer, hanem mindennap. Azért teszi, mert népéhez, amellyel szövetséget kötött, hűséges. Hűséges Isten, ahogy a 31. zsoltár mondja róla. Hűségesen vigyáz, hogy népének és gyermekeinek nagy baja ne essék.

Isten vigyáz reánk. Nekünk is vigyáznunk kell rá. Így kívánja az Úr. Nekünk nem arra kell vigyáznunk, hogy Istennek ne történjék baja, mert ez Istennel nem történhetik meg. Hanem arra kell vigyáznunk, hogy jól értsük meg, mit akar, s tegyük azt, amit akar. Ahogy az Igében olvassuk: „vigyázok a te szódra”, vagy „mindenek szemei tereád vigyáznak”, vagy „szemeim rajtad függenek”. Ez az Istenre való vigyázás, mondhatjuk úgy is, hogy az Istenre való figyelés, életünk minden vonatkozásában meg kell hogy látszódjék: magánéletünkben, családi életünkben, szórakozásunkban, munkánkban – mindenben. S mindennap állandóan látszódnia kell. Így vigyázni Istenre csak a hűséges keresztyén tud. Vannak keresztyének, akik ma vigyáznak, holnap nem; ha könnyű vagy éppen hasznos Isten mellett állani, mellette állanak, ha nehéz, ellene. Az ilyenek nem hűségesek. Ez nagy baj, mert ha Isten hűséges népéhez, népétől is hűséget kíván, úgy, ahogy Jeremiás próféta egy másik helyen mondja: „Uram, a te szemeid avagy nem a hűségre néznek-é?” (5,3)

De mi ne másokat vizsgáljunk és kritizáljunk, hanem magunkat. Vajon mi hűségesek vagyunk-e, azaz állandóan és tántorodás nélkül Isten mellett állunk-e? Sajnos ezt nem tudjuk elmondani, mert életünkben kétfelé való osztottság, valami kettősség látszik. Mindent, ami körülöttünk vagy kezünkben van, kétfelé osztunk: ez vagy ennyi az Istené, ez vagy ennyi a miénk. S nagyon ügyelünk, hogy Istené a kevés, miénk a sok legyen. A templom Isten háza, lakóházam az enyém. A pénz, amit adakozom, az Istené, mit megtartok, az enyém. Vallásos éneklésem Isten dicsőségére szolgál, világi éneklésem a magam vagy mások gyönyörködtetésére. Ha imádkozom, Istennel beszélek, ha másféle beszédet folytatok, a magam hasznára vagy érdekében folytatom. Van ember, aki önmagát is megosztja: lelkem Istené, a testem az enyém. Hiába énekeljük, hogy „nem vagyunk mi magunkéi”, életünkkel nem így mutatjuk. És időnként is elosztjuk: a vasárnap Istené, a hétköznapok a miénk. S így vagyunk mindennel! Mínde az mutatja, hogy nem vagyunk Istenhez hűségesek, vagy hogy ne legyek ilyen szigorú, mondjam így: nem vagyunk elég hűségesek. A napokon, melyeket magunkéink tartunk, csak magunkra és családunkra van gondunk, Istenről elfelejtkezünk. Mi lenne, ha Isten is így tenne? Ha csak vasárnap viselné gondunkat, máskor nem törődne velünk? Könnyű e kérdésre felelni: megölne a baj és a bűn.

1. Alapigénk először a leány ékszereiről és a menyasszony nyakláncairól beszél, amelyekről tulajdonosaik soha meg nem feledkeznek. Manapság is szoktak a fiatal nők fülbevalót, gyűrűket és más ékszereket viselni, de a Jeremiás idejében sokkal többet viseltek. A jobb módú családok női tagjainak sok arany-ezüst ékszere volt: nyakláncok, karperecek, fülönfüggők és más egyebek, amelyekkel ünnepi alkalomkor, főként lakodalomkor felékesítették magukat. Nagyon szerették ezeket az ékszereket. Egy nő sem felejtkezett el ékszereiről soha. Ha nem is voltak rajta, gondolt rájuk, beszélt róluk; egyszóval nagy becsben tartotta.

Ezeket az ékszereket, az arany-, ezüstkincseket Jeremiás próféta azért emlegeti, hogy rámutasson az igazi drága kincsre: Istenre. Mi azonban mielőtt Istentől beszélnénk, még meg kell említsük, hogy az embernek az ékszereken kívül itt e világon még más kincsei is lehetnek. Legtöbb embernek nincsenek ékszerei, de vannak más kincsei: pénz, állat, ház, kert, ruha, egyszóval vagyon; jó egészség, vidám kedély, reménykedő szív – s egyebek. Mindez kincs! De milyen kincsek? Olyanok, hogy egy darabig boldogítják a tulajdonost, aztán nem. Hogy a vagyon mit ér és mennyire állandó, azt mindenki láthatja. De egyéb kincseinkkel is így vagyunk. A földi jó és szerencse forgandó, mulandó, mint magunk. Csak Isten, ez a legdrágább kincs nem mulandó. És te megmaradsz minden időben – énekeljük a 90. zsoltárban. Megmarad akkor is, amikor minden más kincsünk elhagyott, megmarad akkor is, amikor az ég és a föld elmúlnak. És boldogít most, boldogít akkor – és boldogít mindörökké. Íme, ez a hűséges Isten. Íme, ez Isten hűsége.

De Isten hűségével szemben kimutatja a próféta a mi hűtlenségünket. A leány és a menyasszony nem felejtkeznek el a végeredményben hitvány, semmit sem használó ékszereiről, mi pedig, akik Isten népének mondjuk magunkat, számtalan nap elfelejtjük az igazi drága kincset, megtartó, gondviselő Istenünket. Ebbe a helyzetbe azonban nem szabad belenyugodnunk, ezért a továbbiakban nézzük meg, hogy milyen napokon szoktunk Istentől elfelejtkezni. Lecke legyen ez a tanítás, tanuljuk meg belőle legyőzni a feledékenységet, hogy e napokon is gondoljunk, szüntelenül gondoljunk Urunkra, Istenünkre.

2. Vannak, akik a munka napjaiban, hétköznap felejtik el. Vasárnap eljönnek a templomba, s azt hiszik, hogy ezzel minden kötelességüknek eleget tettek Isten iránt, és a további hat napon nélküle élnek, mintha nem is lenne Isten. Ez bizony sok idő. Mikor egy perc is sok idő Isten nélkül, hogyne volna sok idő hat nap? Régebben nem így volt. A jeruzsálemi templomban hétköznap is égett az áldozat tüze. Sokan hétköznap is feljártak a templomba az imádkozás órájára. Jézusnak hétköznap is voltak hallgatói. Pál apostol is, mikor térítői útjai alkalmával egy-egy helységben, faluban vagy városban megjelent, hétköznap is prédikált, s bizony nem a levegőnek, a fáknak, a fűveknek vagy a köveknek, hanem az embereknek.

Azt mondjátok: könnyű volt akkor, mert a munka nem kötötte úgy le az embert. Ebben lehet, hogy van valami igazság, de azért a munka napjaiban sem szabad elfelejtenünk Istent, hétköznap sem élhetünk Isten nélkül. Ha nem is jövünk mindennap templomba, egy tízperces áhítatot tarthatunk otthon, amikor 3–4 verset elolvassunk a Bibliából, rövid imádságot mondunk, ha többen vagyunk, a zsoltárból egy éneket is elénekelünk s – nem marad el a munkánk. Ott van a nagyheti templomba járás, a legtöbb gyülekezetben szépen gyakorolják s mi itt nem akarunk jönni, hogy legalább bűnbánati héten ezzel is emlékezzünk mindennap Istenre. – De hétköznap sem öl meg mindig a munka. Sokszor, különösen téli időben, hétköznap is van időnk Isten dolgaival foglalkozni, gyermekünket Isten tudományára tanítani. – Istenre emlékezem, ha úgy viselkedem, hogy mások látják rajtam a hitet és a Bibliának való engedelmisséget. Vasárnap a templomban könnyű ezt mutatni. De hétköznap a világban? Nem felejttem el Istent hét-

köznap sem. Sok a dolgom, mégis tudok az egyházért is dolgozni, kevés a pénzem, mégis tudok adakozni, sikertelenségeim közepette tudok Istenben bízni, gyenge hitű atyámfiaiban a hitet erősíteni. Sok minden van, amivel megmutathatjuk, hogy a munka napjaiban sem felejtettük el Istent. Akik pedig elfelejtették, ébresztgetjük, eszükbe juttatjuk. Ha felébrednek, jó és öröm Istennek is, nekünk is, ha nem, ha konokul megmaradnak továbbra is az Isten iránt való feledékenységben, nemtörődömségben – ám lás-sák, mi megtettük kötelességünket, a többi az Isten dolga.

Nem lehet csodálkozni, ha a hétköznapok robotjában sok keresztyén elfelejtkezik Istenről, mikor vannak, kik még ünnepnapokon is elfelejtkeznek róla. S hiába szól a harang, hiába hangzik ki a templomból az éneklés, ez sem juttatja eszükbe. Akiknek a vasárnap csupán a pihenés napja, vagy az éves-ivás napja, vagy a szórakozás napja, de nem az Úr napja. Nagy baj, ha a keresztyén így van, az ilyen keresztyénnek csak a neve keresztyén, de a szíve és élete nem. A vasárnap az Úr napja, a karácsony és a többi ün-nepnap is az Úr napja, a templomba jövés és az Igével való foglalkozás teszi ünneppé, s ha enélkül töltöm el, elvesztettem a vasárnapot, az ünnepet.

Az öröm és vigasság napján is könnyű elfelejteni Istent, pl. egy bál vagy éppen lakodalom napján. Hogy folyik le egy ilyen nap? Kezdődik a készülődéssel: a helyiség elkészítése, ételkészítés, italtöltögetés, ruhák rendbe szedése. Ki gondolna ebben a zürzavarban Istenrel? Lakodalomkor az esküvőre el szoktak jönni a templomba, de bizony sokan itt sem Istenre figyelnek, némelyeknek már keresztbe áll a szemük, mások a menyaszszony ruháját vizsgálják, vagy azt figyelik, hogyan mondja el az esküt. Az étkezés elején a lelkipásztor vagy valaki más elmondja ugyan az asztali áldást, de a szívek nem imádkoznak. Jön aztán az éves-ivás. A hangulat magasra emelkedik. A szenvedélyek felszabadulnak, kezdődnek a zavaros és hiábavaló beszédek, s a helyzet végül olyan lesz, hogy a mulató nép között nincs mit keressen Isten vagy Jézus. Pedig a vigasság napja is Istené, Jézust nem lehet a lakodalmas nép közül sem kitessékelni, ő jelen volt a kánai menyegzőn is. Lehet vigadni a Jézus társaságában is, persze nem az ittas ember bűnös vigadásával. Nem véték, ha bort iszom, de csak annyit, amennyit Jézus is jó néven vesz; ha éneklek, csak olyan éneket énekeljek, amivel Uramat nem sértem, amelyet eltűr, sőt ő maga is szívesen hallgat. Ha számon tartom, hogy Isten itt is lát, ügyel reám és számon kéri, amit teszek. Ami ezen felül van: Istenről való elfelejtkezés, Jézus kitessékelése, az ördög beeresztése, bűn, amit Isten nem fog eltűrni.

A bánat, a szenvedés napjai a legtöbb ember figyelmét Isten felé fordítják. Jaj Istenem! – jajdul fel ilyenkor még az is, aki egyébként Isten nevét nem szokta emlegetni. De mégis vannak, akik az ilyen napokon is elfelejtik: a bánat sötét fellege eltakarja előlük Istent. Jákób a sötétben látta az égig érő lajtorján járó angyalokat, a sötétben hallotta Isten szavát: „én veled vagyok, hogy megőrizzelek téged”. Nem lehet olyan sötét nap az ember életében, hogy ezt meg ne lehessen hallani. Aki hisz, a legnagyobb sötétségben sem felejtkezik el a szabadító Úristenről, még a halál sötétségében sem felejtkezik el róla.

Minden ember életében vannak vásáros napok, mikor elad vagy vesz valamit, s akad keresztyén, aki ilyenkor, különösen az eladáskor megváltozik, mintha kicserélték volna. Máskor nem hazudik, a világért nem lopna, nem károsítaná meg atyjafiát. Tudja, hogy ha ezt tenné, nemcsak ember ellen vétene, hanem az Úr tízparancsolatát is megrontaná, ezt pedig nem akarja, mert féli az Urat. De mikor vásárra kerül a dolog, különösen ha valami kevésbé értékes vagy éppen rossz árut akar eladni, ráak minden valótlan dicséretet, csak hogy jó árat kapjon érte. Sokszor sikerül is, amit akar: értéken felüli árat csal ki a tudatlan vásárlótól. Ez pedig Istenről való elfelejtkezés, mert Isten lopásnak nevezi mindazon gonosz mesterkedéseket és fogásokat, amelyek által felebarátunk tulajdonát

akár erőszakkal, akár hamissággal magunkhoz ragadni szándékozunk. Aki Istenre gondol, tudja, hogy ha vásárcsere alkalmával hamis, akkor Istent sérti, ezért tartózkodik a hamisságtól és becsületesen ad el.

Még sok nap van, amelyen az emberek el szokták felejteni Istent. A veszekedés és harag napjai, a büszkeség és elbizakodottság napjai mind arra valók, hogy ne gondoljunk rá. Mivel pedig a világ telve van veszekedő és haragvó emberekkel, büszkék és elbizakodottak is vannak elegendően, sok napot rontanak el, de jobb, ha így mondom: sok napot rontunk el, sok napot veszünk el Istentől és adunk át a Sátánnak. Ezek a napok, emberi szemmel nézve, Istennek szegényedést, a Sátánnak gazdagodást jelentenek. De ez csak emberi elképzelés és beszéd, mert Isten úgysem lesz szegény, a Sátán úgysem lesz gazdag. Isten örökké nagy és gazdag marad, akkor is, ha sok ember elfelejtkezik róla. Isten – Isten, akár számon tartják az emberek, akár nem. Istennel gazdagok maradnak, akik nem felejtik el őt, akiknek szemei mindennap rá vigyáznak; gazdagok maradnak, ahogy a dicséret mondja: ragadd, ragadd, szerencse, mindenem, gazdag maradtam, mert van Istenem. Ez a gazdagság nem földi, nem testi, lehetsz anyagilag bármilyen szegény: szűkös az élelmed, gyenge a ruhád, egyszerű a lakásod; láthatsz hiányt pénz és egyéb létfenntartási cikkek dolgában, de ha van Istened, gazdag vagy. Mert ez a lélek gazdagsága, amit a próféták hirdettek, amit Jézus hozott el és ad ma is minden hívőnek. S ez a gazdagság a világ fiai számára most még láthatatlan; aki nem Isten szerint gondolkodik, nem érti meg, hogy miként lehetsz gazdag, mikor földiekben hiányosságot látsz. Egykor látható lesz: meglátják az angyalok és Isten minden szentjei, mert hallani fogják, amit az Úr a gyermekének mond: Jer, örököld az országot, amely számodra készítettet. Ámen.

Lukács Ferenc

Emlékezzetek

Alapige: Zsidókhöz 13,7

Bibliaolvasás: Zsidókhöz 13,14–25

1.

Isten emlékezésre hívja népét. Az egyháznak szüntelen emlékeznie kell Isten „nagyságos dolgaira”, a világot fenntartó, történelmét formáló művére. Ez az emlékezés Isten történelem fölötti és mögötti kegyelmére való emlékezés. Az Úr kegyelme az, hogy még nincs végünk – vonja le a történelmi tanulságot a próféta Izráel népe szenvedéstörténetéből. Ezt a megfellebbezhetetlen történelmi igazságot vajon melyik nép tudná jobban megérteni, mint a mi népünk, amelyet Isten bölcs gondviselése Kelet és Nyugat találkozásának és összeütközésének kapujába helyezett? A mi népünk a pogány tatár és török invázióval szemben évszázadokon keresztül hordozta a nyugati keresztyén világ védelmező bástyájának a szerepét. Népünk e fontos szerepvállalása Isten világtervének része, ezért Isten kegyelme különös módon óvta és óvja ezt a népet, melynek történelme, Izráel népéhez hasonlóan, csupa szenvedéstörténet. Imádkozunk és reménykedünk ebben, hogy népünk szenvedéstörténete addig a pillanatig fog tartani, amíg az Úr Jézus Krisztus visszajön ítélni eleveneket és holtakat, amíg véget ér a világtörténelem és a kegyelmes Isten lesz minden mindenkben.

2.

Isten választott népe előljáróira való emlékezésre hívja anyaszentegyháza népét. Isten népének azokra az előljáróira kell és szabad emlékeznie, akik hirdették neki Isten szent Igéjét. Isten, a történelem ura, aki több és nagyobb, mint az egész teremtett világmindenség, Igéje és szentlelke által van jelen ebben a világban. Isten Igéje és Szentlelke által kormányozza ezt a világot, formálja az emberiség történelmét és vezeti az igazság útjaiban kegyelembe fogadott népét. Isten Igéje az a mennyei manna, mellyel táplálja a gondviselő, mennyei Atya földi gyermekeinek hazafelé tartó népét. Isten Igéje az a mennyei tudomány, mely bölcsességre és türelemre, imádságra és reménységre tanítja Isten szenvedő gyermekeit. Minket. Isten Igéje maga Jézus Krisztus, aki azért született és szenvedett, azért halt meg és szállt alá a poklokra, azért támadt fel a halottak közül és ment fel égi Atyjához a mennyekbe, hogy mind az élőkön, mind a holtakon uralkodjék. Isten élő Igéje, az igaz Jézus Krisztus, az ura és formálója Isten népe történelmének. Ezt az igazságot hitvallásunk, a Heidelbergi Káté a képes beszéd segítségével így mélyíti el és így teszi személyes bizonyossággá: még egy hajszál sem eshet le az én fejemről. A világ és a világtörténelem szinte mérhetetlen méretei között Isten Jézus Krisztusban személyes Urunk, hűséges pásztorunk, áldott orvosunk és édes Megváltónk, aki személyes élettörténetünk szenvedéstörténetét úgy kormányozza és formálja, hogy a halál árnyékának völgyében való bujdosásunk után hazaérkezzünk Isten országának örök dicsőségébe.

3.

Isten választott népének egészen személyesen, vagyis név szerint kell emlékeznie igehirdető előljáróira. A másik református hitvallásunk, a II. Helvét Hitvallás az igehirdetőt „minister Verbi Divininek = az Isten Igéje miniszterének”, vagyis sáfárának, szolgájának és képviselőjének nevezi. Isten választott népe miniszterének Isten Igéje ad létjogosultságot, tekintélyt, méltóságot és hatalmat. Isten az ő teremő és győztes Igéjének hirdetését a lelkipásztorok törekény életéhez kapcsolta. Isten, aki megtehetné, hogy közvetlenül az égből személyesen szóljon gyermekeihez, vagy angyalai által tolmácsol-tassa mennyei üzenetét és akaratát gyülekezete, népe számára, kegyelme jeleként em-bergyerekeihez emberek által szól. Isten merészsége az, hogy a rejtélyes történelem zeg-zugos útjaiban bűnös és halandó emberek által hirdeti halhatatlan, világtörténelmet teremő, szent Igéjét. A lelkipásztorok ebben a világban, néptük körében egészen és egyedül Istenhez tartoznak, neki engedelmeskednek, neki tartoznak felelősséggel. Isten tőlük kéri számon választott népét egyetemesen és kegyelembe fogadott gyermekeit személye-sen. Ezért roppant nehéz a lelkipásztor, a minister Verbi Divini sorsa. Ezért rendkívül szép a minister Verbi Divini szolgálata.

4.

Ezekből a mennyei és történelmi távlatokból most térjünk vissza Magyarvalkó áldott és szent gyülekezetéhez, melynek gyönyörű temploma nemcsak Kalotaszeg; hanem egész Erdély egyik legszebb temploma. Reformátorunk, Kálvin János azonban arra figyelmeztet, hogy a keresztyén templom legszebb ékessége az Igét hallgató, imádkozó és éneklő gyülekezet.

E gyönyörű templom most egy újabb ékességgel gyarapodik. Ez az újabb ékesség e gyülekezet 18 lelkipásztorának nevét tartalmazó emléktábla. Isten Magyarvalkón működőt minisztereinek impozáns névsorát Bányai András lelkipásztor nyitja meg, aki 1585-

ben e gyülekezetben végezte az Ige szolgálatát. E névsorból a hűség szép példájaként szükséges kiemelnünk a Kilyén Ferenc lelkipásztor nevét, aki 1814–1863 között, a leg-súlyosabb Habsburg-elyomás, a dicsőséges szabadságharc és Haynau tábornok vérbosszúja idején hirdette e szent gyülekezetben Isten megtartó, életet és szabadságot ajándékozó Igéjét. Hadd említsük meg Kónya Gyula lelkipásztor nevét is, aki 1921–1945 között szolgálva, két tragikus történelmi változás szomorú tanúja volt e gyülekezetben.

Isten arra kéri most az ünneplő Magyarvalkó szent és nemes ekléziáját, hogy szüntelen emlékezzék ez emléktáblán feltüntetett előljáróira, hogy nevükhöz kötődötten örökre emlékezzék atyáira és anyáira, akik e szépséges templom megszentelt falai között Isten Igéjének gyógyító balzsamát, erőt adó mennyei mannáját szívükbe fogadva, megtapasztalták a történelem Urának páratlan, életet és örök életet ajándékozó kegyelmét.

E 18 nevet tartalmazó, négy évszázadon, egész pontosan 411 éven keresztül átívelő emléktábla hadd hirdesse az Úr Jézus Krisztus dicsőséges visszajöveteléig nemzedékről nemzedékre a történelem Urának, a látható és a láthatatlan világot teremtő Istennek, szerelmes mennyei Atyánknak megtartó kegyelmét.

Hulljon le a lepel!

Az igazak emléke áldott. Ámen.

(Elhangzott 1996. július hó 5-én, Magyarvalkón, a gyülekezet lelkipásztorairól készített emléktábla leleplezésekor.)

Ifj. Varga Pál

Dietenheim, Németország

Mindeddig megsegített az Úr

Alapige: 1Sámuel 7,12

Bibliailvasás: 1Sámuel 7,3–10

Tegnap hivatalosan befejeződött a Magyar Reformátusok III. Világtalálkozója. Vendégek jöttek a Partiumba és Erdélybe. Ma a legtöbben elbúcsúznak. Jó volt tovább is együtt lenni, együtt dicsérni Istenünket és örülni egymásnak. A rendezők, a vendéglátó gyülekezetek megkönnyebbulten mondják a sikeres találkozások után: „mindeddig megsegített minket az Úr”. Hála legyen neki mindenkiért és mindenért!

A különleges alkalmak – mind például az ilyen világtalálkozók – mélyen bevésoednek és sokáig megmaradnak emlékezetünkben, de a hétköznapok szürke egyhangúságát járó ember számára különös erőt ad egy ilyen bibliai mondat: „mindeddig megsegített minket az Úr”. E kijelentés mögött Isten és a benne hívő ember élő kapcsolata található, mivel egy ateista vagy csupán önmagában bízó ember nem mondana el egy ilyen vallomást. Ezek után nézzük meg, mikor hangzott ez a vallomás egykor és mit üzen Isten Igéje a mi életünkben, a mi világunkban éppen nekünk?

I.

Isten Igéje Sámuel próféta korába vezet vissza minket. Ő több mint 1000 évvel Jézus születése előtt élt. Főpapja volt a 12 törzsnek. A szövetség ládája volt akkor a vallásos élet központja, és elképzelhetjük, mit jelentett az izráeliták számára az, hogy a szent láda az idegenek kezébe került! Ez olyan érzés lehetett, mint ha a mi templomainkba ma más vallásúak és más nemzetségek vonulnának be.

Történetünk akkor játszódik le, amikor az izráeliták éppen visszanyerték a szövetség ladját és Sámuel – ahogyan a lekciónban olvastuk – megkérdezi a népet: vissza akartok-e igazán térni az Úrhoz, Izráel Istenéhez? Ha igen, akkor távolítsátok el az idegen isteneket és azok oltárait magatok közül és egyedül az Úrnak szolgáljatok! Akkor meglátjátok, megment benneteket a filiszteusok kezei közül!

Sámuel próféta háborúkkal terhes időben élt. A fő gond az volt, hogy még nem létezett az egységes izráelita állam. Izráel törzseit a külön-külön választott bírák vezették. Így elég könnyű dolguk volt a filiszteusoknak, ha egy-egy törzs ellen harcoltak. Történetünkben is éppen egy olyan eseményről olvasunk, amely gyakran előfordult abban az időben. A filiszteusok meghallották, hogy Sámuel népe összegyűl Micpa városában, és hogy minden megmozdulásnak elejét vegyék, máris hadsereggel vonultak fel e helyre. Nyilván nagy volt az ijedség a vallásos eseményre összegyűlt izráeliták táborában, és így szóltak Sámuelhez: „Kíálts értük szüntelen az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, hogy szabadítson meg bennünket az ellenségtől, a filiszteusok kezéből.”

Sámuel imádkozott az egész népért, majd főpaként áldozatot mutatott be az Isten oltárán. Így kérte az Isten segítségét, amíg a csapatok megütköznek. Isten csodát tett! A harchoz szokott filiszteusok „összezavarodtak” a harctéren, nyilván végzetes taktikai hibát követtek el, és Izráelnek sikerült legyőznie őket. Ezek után – mondja alapigénk – Sámuel a harc színhelyén, Micpa és Sin között felállított egy nagy követ, egy oltárkövet, és mindazt, amit a nép átélt, így foglalta össze ez alkalommal tartott beszédében: „mindeddig megsegített minket az Úr!”

A felállított kő az Ószövetség idején az istentiszteleti helyet jelölte, és az Úr oltárát jelentette. Ott mondott a nép vagy a nép nevében egy vezető személy köszönetet az Úrnak az ajándékozott és megtapasztalt segítségért. A hálás ember felfedezi a szabadító, a megmentő és a megsegítő Istent, és köszönetét fejezi ki neki. E történetben az oltárkő egyúttal a bizonyoságtétel helye. A megmenekült ember tudja, hogy ki a szabadító és erről bizonyoságot tesz! „Az Úr” megsegített. Ezért nevezte Sámuel a követ a szabadítás, a csodás megtartatás kővének. Sámuel történetéről még csak annyit, hogy Isten megbízásából Sámuel nemsokára felkeni Izráel első királyát. Erre a neves eseményre is igaz az Ige szava: „mindeddig megsegített minket az Úr”. Sámuel, mint Isten embere, maga kereste ki a királyt, és a törzsek vénei megválasztották Sault, a Dávid király elődjét.

II.

A továbbiak során arra a kérdésre szeretnék választ adni, hogy mit üzen ma nekünk Isten e régi történet által.

A legfontosabb kijelentése Isten mai üzenetének nyilván ez: Isten megsegít, megszabadít, megőriz, ha gyermeki bizalommal és hittel kiáltunk hozzá. Isten nyilván nem egy olyan automata, melynek gombját tetszés szerint nyomogathatjuk és mindig jön a megfelelő segítség! Mit tanultunk Sámuel szavaiból? Ha igazán megtértek az Úrhoz és eltávolítottátok az idegen isteneket és nem áldoztok idegen oltárokon, akkor meghallgat és megsegít titeket az Úr. Ez a figyelmeztetés nagybetűkkel ott kell hogy álljon mai életünk jelzőtábláin.

Az imádkozás fontossága a másik lényeges mondanivalója e történetnek. Sámuel imádkozott népéért! A mi népünkért is imádkozni kell szüntelen! Mivel népünk „elszokott” a rendszeres imádkozástól, ezért igen fontos a mai világunkban a „Sámuelek” imája! Lelkeszek, presbiterek, nagyszülők, imádkozzatok a rátok bízott gyülekezetekért, családokért, testvéreitekért, imádkozzatok egymásért itt és a távolban egyaránt! Az egymásért való imádkozás nagy feladata a mindnyájunké! Milyen szép volt

ezen a találkozón az, hogy együtt imádkoztunk itteni és távoli testvéreinkért! A világtalálkozó első vasárnapján egy kis erdélyi faluba istentiszteletre mentem, s míg a harang szólt, a falu férfiai szénát hordtak! A templomban összegyűlt 15 asszony és néhány gyermek a gyülekezetért imádkozott. Igen, gyermekeink és ifjaink feladata lesz, hogy különleges helyzetekben imádkozzanak a szülőkért, ha már ők úgy gondolják, hogy vasárnap is dolgozni kell!

Sámuel tette a hálaadás gyönyörű bizonyítéka! Oltárt épített, és hálát adott Istennek. Az Ószövetség költőirai keresztyén templomaink előképei. Ahol felemelik a hálaadás követét, ahol felépítik a hálaadás templomát, ott megmutatkozik a hitből fakadó köszönet és az Isten iránti hála gyümölcse. Nyilván nem üresen álló templomokra gondolok most, hanem a hálaadó gyülekezetével megtelt templomokra. S e vonatkozásban hadd mondjam el, hogy az a kő, amely az Ószövetség idején az oltárépítés alapeleme volt, az az Újszövetség használatában a gyülekezet jelképe, az élő kövek közössége, az Isten temploma, melyben a szegeletkő maga Jézus Krisztus.

Mit tanít nekünk még e régi történet? Nyilván könnyen átvihetjük a külső ellenség és a belső megosztottságban élő nép képét a mai helyzetre. Sámuel egyik főfeladata a nép egységének megeremtelése és az államalapítás megindítása volt. Hálások vagyunk-e azért, hogy a mi népünk életében is volt egy államalapító király, hogy létrejött az egységes nemzet és megszilárdult a keresztyén vallás? Népünk is idegen istenek oltárain áldozott a keresztyénség felvétele előtt, és a kérdés akkor ugyanúgy merült fel: Eltávolítottok-e az idegen isteneket és azok oltárait, és elfogadjátok-e az egy, igaz Istent és a megváltó Jézus Krisztust? Azóta az évszázadok folyamán hányszor de hányszor mondhatta el egyházunk a sámueli biznyságtételt: minket is megsegített mind ez ideig az Úr! Az egység gondolatának hordozója a Világtalálkozó, az egység megvalósítása a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának a törekvése és feladata. Nagy örömmel vettem kezembe azt az Énekeskönyvet, amelyet az említett zsinat adott ki e Világtalálkozó alkalmára. Jó lenne, ha gyülekezeteink megismernék és idővel át is vennék azt. Ne zavarjon senkit sem az, hogy abban már az új fordításban szerepel a „Mi Atyánk” és a „Hiszek egy”, hisz ezeket meg lehet tanítani gyermekeinknek, ifjainknak és a felnőttek gyülekezetének egyaránt. Milyen szép az a gondolat, hogy majd világszerte ugyanazt a szöveget használjuk az imáink elmondásakor, mint az evangélikus vagy katolikus magyar testvéreink! Legyünk hálások a törekvésért, amely egybekapcsol minket az öt kontinensen élő református magyarság gyülekezeteivel. Prédikációm azzal a gondolattal fejezem be, hogy egy ilyen szép Ige, egy ilyen szép vallomás nem csak eseményekre vonatkozik! Feladatunk az – ha hiszünk a segítő Istenben –, hogy az ő jelenlétét és segítségét a mindennapokban is felfedezzük és ezért a hálaadásról se feledkezzünk meg.

Itt Kovásznán volt egy élményem. Egyik este sétálni vittem másfél éves kisfiamat, és eljutottam vele a hollandok által felépített kórház közelébe. E kórház előtt egy modern szobor áll, mely az irgalmas samaritanus életmentő szolgálatát jelképezi. Nyilván érdekelte a kisfiamat a szobor, mert rámutatva azt mondta: „Ió”. Nyilvánvaló volt, hogy oda akart menni a közelébe. Felemeltem a szoborra, amely egy félméteres talapzaton áll, és hagytam, hogy veregesse a samaritanus szamarának a hasát, miközben boldogan ismételte: „Ió”. Előbb egy, majd 3–4 darázs repkedni kezdett kisfiam feje körül, majd amikor odamentem melléje, láttam, hogy a kis keze egy tenyérnyi nagyságú darázs-fészkek közvetlen közelében ütögeti a szamarat. A darázsok oda fészkeltek, s miközben én gyorsan lekaptam kisfiamat az emelvényről, arra gondoltam, hogy ha egy kicsit arrébb teszi a kezét, és ha 20–30 darázs megcsípi a kis arcát, akkor még a kórház közelsége sem segített volna az élete megmentésében. Mivel séta közben éppen a mai Igén gondolkodtam, világossá vált előttem az, hogy nem valami elvont, absztrakt megmentésről kell nekünk

szólni, hanem olyan isteni gondoskodásról, amely jelen van a mindennapi életünkben! Csak meg kell látni, hogy az Úr ma is megsegít és kicsiny dolgok által is nyilvánvalóvá teszi, hogy ő minden gyermekéről gondoskodó mennyei Atyánk. Ilyen hétköznapi csodákról mások is bizonyára be tudnának számolni. Beszéljünk ezekről bátran és nyíltan egymással, és hirdessük ismerősök és vendégek előtt Sámuel meggyőződésével: Mind-
eddig megsegített minket az Úr! Ámen.

(Elhangzott Kovásznán, 1996. VIII. 11-én.)

Adventi prédikációk

Balogh Béla

Ímé, az ajtó előtt állok

Alapige: Jelenések 3,20

Bibliavásolás: Jelenések 3,14–22

Sokan hétpecsétetes könyvnek tartják a Mennyei Jelenések könyvét. De nemcsak azért, mert többször és több vonatkozásban szerepel benne a 7-es szám, hanem azért is, mert néhezen érthető helyek vannak benne. Mai alapigénk nem annyira titokzatos. Üzenetét még a kicsinyek is könnyen felfoghatják: Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek, ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, és ő envelem. Az advent a Jézus várásának az ideje. Jézus ott áll életünk küszöbén, szívünk ajtaja előtt. Ő azért jön, hogy lelki erőt, örömeztetést és életet hozzon.

Mai alapigénkben Jézus úgy mutatkozik be, mint a gyülekezetek Ura. Azonban mindaz, amit a kis-ázsiai Laodicea gyülekezetéről elmond, az érvényes minden egyes keresztyén ember életére, és érvényes a keresztyén egyház életére nézve is. Lássuk, hogy milyen módon hat ránk, a ma élő tanítványokra az üzenet.

I.

A Jelenések könyvének elején hét levelet találunk. Ma ezek közül a sorrendben az utolsót hallottuk. Szerzője János apostol, Jézus szeretett tanítványa. Valamennyi levélnek, így a Laodiceába küldöttnek is az a célja, hogy Jézus követőit megerősítse hitükben. Rendkívül tanulságos az, hogy miként kívánja elérni e levél ezt a célt.

Pál apostol egykori munkaterületére kalauzol el bennünket a mai bibliai olvasmány. A frígek országának, Frígiának jelentős városába visz el az Ige. Ez a nép az európai népek többségével rokon s egykor még világbirodalmakkal is dacolva szembeszegült. Az üzenet bevezetőjében szereplő város kereskedelméről, pénzügyéről, orvosi képzéséről és gyógyászatáról, valamint az itt előállított fekete gyapjúról volt híres. Érdemes volt tehát felfigyelni rá. Jézus korában már sok zsidó élt ezen a helyen. Az első pünkösöd idején a Jeruzsálembé zarándokolt embertömegben szép számmal voltak frígiaiak is. A tartományról, Frígiáról Pál apostol két térítő útjával kapcsolatosan még két ízben tesz említést. Első útja alkalmával az ApCsel írója beszámol arról, hogy jóllehet más útvonalat is választhatott volna Jézus Krisztus apostola, mégis Frígián vándorol végig. Mehetett volna ettől délebbre is, de északabbra is: azonban így volt elrendelve, ebben a tartományban kellett szolgálnia. De vajon miért történt ez így? Akkor még maga Pál sem értette. János apostol frásából azonban világossá válik a cél: Isten azt akarta, hogy ez a gazdag és jó hírű város Jézusban legyen gazdag és Jézusban legyen híres. A második frígiai úttal kapcsolatban azt olvashatjuk, hogy Pál „erősítette a tanítványokat” (ApCsel 18,23).

Mi lehetett a hiba, a hiányosság ebben a híres városban, hogy Pálnak el kellett jönnie testvéreinek megerősítésére? Hiszen a külső dolgok nagyon szépen haladtak. A városban folyamatos volt az áru- és a pénzforgalom, jól működtek az iskolák, virágzott a gyógyszerkészítés. Egyik neves orvosnak a képmását még a pénzérmekre is ráverték. Mindennek a csúcsa az, hogy éppen a keresztyén hittérítés kezdetén a város a maga erejéből állt talpra és épült fel romjaiból egy pusztító földrengés után (Kr.u. 60/61-ben). Erre az eseményre a későbbi évtizedekben is büszkén emlékeztek a frígek, fitogtatván azt, hogy

nem kisebb városnak, mint a roppant gazdag Rómának a segítségét utasították vissza! Ez a város még nevében is ekképpen büszkélkedett: A nép igaza. A fríg nép igaza, önállósága, függetlensége az örök várossal, Rómával szemben. Nem volt ez kicsiny dolog akkor, amikor az egész civilizált világ Róma akarata szerint működött.

Csakhogy ami sikerült Laodiceának Róma nélkül, az nem sikerülhetett a keresztyéneknek Megváltójuk nélkül. Gondoljunk csak a szőlőtő példázatára, amelyben Jézus azt mondja: – Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. A városlakók jól megélhettek Róma gyámkodása nélkül, azonban Jézus nyája nem nélkülözhetette a pásztor vigyázását. Ahogyan nincs nyáj pásztor nélkül, ahogyan nincs szőlővenyige – élő szőlővesszőre gondoljunk! – éltető tőke nélkül, azonképpen nem lehet egyetlen egyház sem, így a miénk sem, Jézus nélkül. Sem a múltban nem lehetett, sem a jelenben nem lehet.

Az elmúlt napokban e városban élő többi testvéreinkkel együtt győzelemként ünnepeltük azt, hogy egyik iskolánkban sikerült megvédenünk önállóságunkat. A világ minden városában és államában minden évben megemlékeznek a szabadság kivívásáról. Nagy dolog függetlennek lenni. Drága árat fizettek a népek szabadságukért. A szabadságvágy azonban ne szakítson el bennünket az egyház fejétől, Jézus Krisztustól. Jézus azt szeretné, ha a földi országokat Isten országának a törvényei vezetnék. Ő azt kívánja, hogy a földi városok hasonlítsanak szentségben és tisztaságban a mennyei Jeruzsálemhez. Ő azt szeretné, ha a földi iskolákban az ő tanítványai tanítanának és tanulnának. Nagy dolog önállóan élni és nem kötődni senkihez és semmihez. Jézus azonban azt szeretné, ha az övéi hozzá kötődnének.

II.

A Jézus nélküli egyház megpróbál magabiztosnak feltűnni. A laodiceabeli egyház ezt állította magáról: gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire! Milyen vakmerő kijelentés ez! Lehet ugyan, hogy külsőségekben semmiben sem szenvedett hiányt ez a gyülekezet. A belső kép azonban nagyon sivár.

Ezért közelít Jézus a maga intésével a laodiceai gyülekezet vezetőjéhez. – Tudom a te dolgaiddat, vagyis tudok a te cselekedeteidről. Ismerem elbizakodottságodat, tudom azt, hogy túlbecsülöd magadat; de ugyanakkor ismerem közönyödöt, langyosságodat, lagymatag voltodat.

Milyen lesújtó a gyülekezet képe a Jézus szemével nézve! A gyülekezet önmagáról alkotott képe napfényes, színes, életteljes kép. A Jézus által megrajzolt kép ezzel szemben sötét, dermesztő, egyenesen visszatetsző. Feltűnő, hogy míg a többi levelekben olvasható elismerő szó is, addig Laodicea semmi elismerésben sem részesül az Úr részéről. Sőt az Úr elvetéssel fenyegeti őket: – Kiköplek az én számból!

Elveszett-e Laodicea ügye? Bizony végítélet lenne Jézus szemrehányása és fenyegetése, ha nem kapcsolódna hozzá tanács és biztatás. Lelki kincseket kínál a lelkek Úra, miközben biztosítja az üzenet címzettjeit a maga szeretetéről: – Akit én szeretek, megfeddem és megfenyíttem.

A féltő szeretet vezeti Jézust, amikor a város kincseinél fontosabbnak tartja az ő tiszta, megpróbált tudományát. – Ez a tudomány a tűzben megpróbált arany. A féltő és minden vétket elfedező szeretet vezérli Jézust, amikor fehér ruhát kínál nekik. Laodicea minden pompája sem fedi el ugyanis a lelki szegénységet és mezítelenséget. A gyógyító szándék mondatja Jézussal azt, hogy hiábavalók a városbeli patikusok csodaszerei, ha a hívek lelki vakságban maradnak. Ezért ajánl új receptet, új vényt: – Végy gyógyírt, hogy bekend a szemed és láss.

A mai nap elénk áll Jézus, ezt mondván: Szeretném, ha eddigi értékeitektől hozzám fordulnátok. Az egykor elhangzott biztatás hangzik ma is. Nekünk is szól: legyünk buzgóságosak és térjünk meg. Tudjuk, hogy mi szokott buzogni: a forrás, mely ellentéte a pangó állóvíznek. Buzogni szokott a forrásban levő víz. A gyülekezeti élet pezsdülésének, mozgalmasságának hiányát kéri számon tőlünk az egyház Ura. Ha ennek hiánya miatt fedd, ne vegyük rossz néven. Köszönjük meg, hogy gondja van arra, hogy a mi életünk ne múljk el hiába.

III.

Laodicea ügye nem vezett el. Bármennyire rosszul álljanak is a dolgok lelkiekben, az Úr nem felejt el és nem veti el gyülekezetét. Sőt, segíteni akar rajta. Ezért van az, hogy zörget a gyülekezetet, valamint az egyes ember szívének ajtaján. Ennek a bejelentésnek az első öröme az, hogy az Úr számára fontos a mi életünk. Ő címre jön, nem csak úgy taláalomra indul el. Őneki épp a mi életünk a fontos! Milyen nagy dolog ezt tudomásul venni! Milyen nagyszerű, hogy az, aki úgy mutatkozik be, hogy ő az alfa és az ómega, a teremtés kezdete, ilyen nagy ragaszkodást tanúsít az övéi iránt.

Nekünk ezt nem lehet és nem szabad megindultság nélkül hallgatni. A mindeneket tudó és látó Úr nem undorodik a legnyomorultabb, a legbűnösebb embertől sem, hanem közel jön hozzá. Szívközelbe. Ez számunkra az adventi örömuzenet. Az a Jézus, aki földi életében egy asztalhoz ült a bűnösökkel és a vámszedőkkel, ma nekünk mondja, hogy hozzánk akar betérni. És amint nem tétováztak azok, akiknél Jézus egykor kopogtatott, ugyanúgy nem szabad nekünk sem tétovázni. Ne vélje senki, hogy Jézus nem tud bűneinkről, tétovázásunkról és kishitűségünkéről. Jézus ismer minket, ismeri szívünk és elménk indulatát és mozdulatát.

Jézus hozzánk akar betérni, és eközben páratlan ígéretet ad nekünk: – Ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegegyek ahhoz, és vele vacsorálok, és ő énvelem. A bibliai kor embere számára a közös étkezés jelentős eseménynek számított. Külön szertartása volt az együttes leülésnek és a közös étkezésnek. Ma ennek a dolognak nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget. Azonban ma sem vagyunk hajlandók bárkivel leülni egy asztalhoz. Amikor Jézus Krisztus azt ígéri az őt befogadónak, hogy vele fog vacsorázni, akkor barátságáról, szeretetéről biztosít bennünket. Olyan barátságot csillant fel, amely egy életen át tart. Olyan hűséget előlegez nekünk, amelyet nem tör meg semmi. Nem számít az, hogy honnét jöttél, hogy kik a szüleid, nem számít az, hogy mi a végzettséged; nem számít az, hogy fiatal vagy, vagy elszállt fölötted az idő: Jézus Krisztus a maga barátságát ígéri neked. És nem csupán erre az életre. A „vele” vacsorálok, és ő énvelem” kijelentésnek két mozzanata van. Az egyik, az első, idői. A másik idő feletti.

Az első mozzanattól sejtet valamit a mi asztali imádságunk: Jövel Urunk, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk. Vagyis az Úr vegyen részt a mi étkezésünkben, és ezzel vegyen részt a mi életünkben. Ez történik az időben, s ezért ismétlődik imádságunk. A másik mozzanat idő fölötti: mi akkor veszünk részt Jézus vacsoráján, amikor eljön az ő angyalaival. Jézus maga mondta ezt, amikor az utolsó vacsoránál együtt ült tanítványaival: Nem iszom a szőlőtökének gyümölcseiből mindaddig, amíg eljő az Istennek országa (Lk 22,18). Örök együttlétet foglal magában az itt elhangzó ígéret.

Ezzel áll összefüggésben a 21. vers. ígérete: Aki győz, megadom annak, hogy az én királyi székembe üljön velem, amint én is győztem és ültem az én Atyámmal az ő királyi székében. A mai üzenet fényében győzelemnek számít az, amikor az ember leszáll az öntetszégesség talapatáról. Győzelem az, ha belátjuk langymeleg, szegény, nyavalyás és

vak állapotunkat. Győzelem az, ha meghalljuk Jézus szavát. És győzelemnek számít az, ha előtte megnyitjuk szívünket, életünket. Annak, aki ilyenképpen győz önmaga fölött, annak ígéri Jézus, hogy vele fog ülni az ő mennyei trónusán.

Fogadjuk azért megnyílt szívvel a nálunk kopogtató adventi Urat, aki itt és most az úrvacsora sákramentumában megváltó áldozatának asztalközösségébe hív bennünket, hogy benne és általa életünk legyen és bővüljünk. Ámen.

Bustya Dezső

„Jer és lásd meg!”

Alapige: János 1,44–52

Bibliaolvasás: Ézsaiás 40,1–11

Az adventi időszak nem csak emlékezést jelent. Hálásan nem csak arra emlékezünk, hogy Isten teljesítette az ótestamentumi népének tett ígérését és elküldte nekik a Messiást, hanem arra készülünk most lélekben, hogy az eljött Megváltóval mi is találkozunk. Isten ugyanis az egész világot úgy szerette, hogy egyszülött Fiát mindnyájunkért nekünk ajándékozta! Az eljött Messiással, a Megváltóval tehát nemcsak egykor lehetett találkozni: vele ma is találkozni lehet. Találkozni Jézussal – éppen ez az advent célja. E találkozás által igaz hitre jutunk, és mi magunk is azzal a drága ígérettel megyünk tovább, amit Jézus Nátánaelnek mondott: „Nagyobbakat látsz majd ezeknél!”

Tulajdonképpen ezért vagyunk most együtt ezen az istentiszteleten. Jézussal szeretnénk találkozni. Általa igaz hitre szeretnénk jutni, vagy ha már van hitünk, akkor ebben az igaz hitben akarunk megerősödni. Az egykori történeten át Isten megmutatja nekünk azt,

- hogy miként jutunk el a Jézussal való találkozásra,
- hogy miként győzi le ő maga a mi kétségeinket, és
- hogy miként tanít meg minket még erősebben benne hinni és bízni.

I.

Hogyan jut el valaki Jézushoz? Íme, mit válaszol alapigénk: „A következő napon Galileába akart menni Jézus; és találkozék Fileppel és monda néki: Kövess engem!” Ha Filep felől nézzük az eseményt, úgy azt mondhatjuk, hogy ő még a megelőző nap sem tudta, kivel fog találkozni és mi lesz ennek a találkozásnak az eredménye. Jézus azonban nagyon jól tudta, miért megy Galileába. Előre látta a bekövetkező találkozást. Jézus gyűjti a tanítványokat. Elhívó szava a lehető legtömörebb: Kövess engem! És aki ezt a hívást hallja, olyan boldog lesz, hogy nem tartja magában és magának örömet, mert egyáltalán nem teheti ezt. Amint Filep egyik barátjával találkozik, azonnal elújságolja a nagy hírt: „Aki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust.”

Van-e valami figyelemre méltó ebben a híradásban? Mi a lényeges benne? Valamennyien tudjuk, hogy Filepről alig beszélnek az evangélisták. De ez a vallomás sokat elárul róla. Filep olvasta Mózes és a próféták könyveit! Nem véletlen, hogy Jézus Galileában éppen őt szólította meg és hívta az ő követésére. Amint Jézust meglátta, amint szavát meghallotta, a szíve boldogan feldobogott: Hiszen erről a Messiásról olvastam a szent könyvben! Akiről írt Mózes és a próféták, akiről én reménykedve olvastam az írott bizonyágtételt, az szól most hozzám szemtől szemben! Hívó felismerésében milyen boldog lehetett Filep. Nemhiába hittem az írásnak, íme, most látom és hallok magát a Messiást!

Ez a hajdani Filep Mózes és a próféták nélkül nem jutott volna e hívő felismerésre. És mi? Senki se gondolja, hogy figyelmen kívül hagyhatja a Szentírás olvasását és melőzheti annak tanulmányozását!

Aki azonban az Írás útmutatása nyomán eljut Jézushoz, a vele való személyes találkozáásra, az nem nyugszik, amíg hozzá nem vezet mást is. Ez történik akkor, amikor Filep Nátánaelt Jézushoz hívja.

Testvérem, te is így juthatsz az adventi úton Jézushoz. Az Írás olvasása, a prédikáció hallgatása és a hívő testvérek hívogatása által jutsz el te is a Jézussal való személyes találkozásra, a vele való boldog közösségre!

II.

Azonban a Jézushoz hívott embernek fenntartásai vannak. Nátánael nem lelkesedik azonnal. Kit találtak? – kérdezi. Hová való az, akiről beszélsz? Názáretből? Hát mi jót várhatunk mi Názárettől? Éppen abból az eldugott, kicsi fészekből származik a Messiás, az Istentől ígért Szabadítót?

Ez a Nátánael a maga kételkedésével egészen mai, egészen modern ember. Úgy kérdez, mint aki az élete folyamán már annyi mindenben csalódott. Még ha Jeruzsálemben történnék valami, vagy még inkább Rómában, a Birodalom fővárosában, akkor talán lehetne valamit remélni. De Názáret? Egy ilyen kicsi, eldugott fészekből mi jó származhatik? Mit változtathat és változtat az életünkben egy olyan valaki, aki Názáretből származik?

És most itt vagyunk mi, kedves testvéreim, az Isten kegyelméből sokesztendei imádságos fáradozás után felépült szép, új templomunkban. Itt vagyunk, szívünk adventi reménységével. Arra vágyunk, hogy ezen a szent helyen sokan találkozhassanak az értünk földre szállott Isten Fiával. Látszatra csak egy ünnepre készülünk: igehallgatásra, úrvacsorával való élésre készülődünk. De mit mond minderre a mai modern világ? Ebből a szép, új templomból támadhat valami jó? A sokszor megünnepelt és a küszöbön álló karácsonyi ünnepből származik-e valami jó az ember és a világ számára? Vajon több lesz-e az élelmiszer, vajon olcsóbb lesz az energia? Biztosabbak leszünk-e munkahelyünk és az egészségünk tekintetében? Mi jót hozhat nekünk a karácsony? Mit várhatunk az ünnepi istentiszteletektől, az úrvacsorai közösségtől?

Testvéreim, nem akarok én magam felelni ezekre a kérdésekre. Hanem sokkal inkább azt halljuk meg, amit Jézus felelt Nátánael kiábrándult, kételkedő kérdésére. Filep csak ennyit mondott a barátjának: „Jer és lásd meg!” De Jézus, amikor Nátánael feléje közeledett, így szólt: „Ímé egy igazán izraelita, akiben hamisság nincsen!” Amíg Nátánael lekicsinyelte az Isten Fiát, addig a Megváltó igazán értékelte a hozzá közeledő embert!

Ilyen csodálatos Megváltót várunk mi! Mindig megszégyentülünk, amikor azon kapjuk magunkat, hogy kételkedünk benne. Viszont Jézus úgy, ahogy vagyunk, elfogad és értékkel bennünket. Mi csak egy prófétát, egy valamikor élt nagy vallásos személyiséget látunk benne, s ezért azt kérdezzük: mit használ nekünk? Ő pedig arra tekint, amivé általa lehetünk. Nátánaelnek azt mondta: „igazán izraelita”. Nemcsak a születés jogán, hanem igazán, vagyis lélek szerint is izraelita. Rólunk bűnösökről pedig így nyilatkozik: igazi tanítvány, megigazult bűnös, Isten gyermeke! Amíg mi kicsibe vesszük őt, amíg mi keveset látunk benne és keveset várunk tőle, addig ő már munkába vette az életünket és többet ad nekünk, mint amit mi egyáltalán elképzelhetnénk! Közösségre lép velünk. A maga testvéreivé fogad bennünket.

III.

Nátánael megrettent Jézus szavaira: „Honnan ismeresz engem?” – kérdezte az Urat. Jézus elmondta, hogy már látta Nátánaelt, amint a fügefája alatt ült. Láttalak téged – állítja Jézus. Jézus messziről is lát bennünket. A szívünkbe is beelát. Jézus, az Igéje és Lelke által hozzánk jövő Isten Fia minket is személy szerint ismer. Lát bennünket. Egyaránt látja gyengeségünket és kegyetlenségünket, jó és rossz cselekedeteinket. Jézus egyaránt látja alázatunkat és büszkeségünket, kedvességünket és gőgünket. Jézus úgy lát minket, amint vagyunk. És milyen csodálatos! Nem vet meg minket! Már most szeret, és úgy szeret, amint vagyunk. Mert már azt látja bennünk, amilyenek majd leszünk!

A csodálkozó Nátánael Jézusnak e szavára hitvallást tesz: „Rabbi, te vagy az Isten Fia, az Izráel Királya!” Jézus a hitre jutott kételkedőnek ezt válaszolja: „Mivel megmondtam neked, hogy láttalak a fügefafa alatt, hit ébredt benned? Hiszen ezeknél nagyobbakat is fogsz látni! Nagyobbakat látsz majd ezeknél!”

Jézus megtanít bennünket is látni. Végső szava most már nem csak Nátánaelnek, hanem mindenkinek szól: „Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.” Emlékeztek – testvéreim – egy ehhez kissé hasonló jelenetre az Ószövetségből? Jákób álmában látta volt a mennyből a földre ereszkedő létrát, amelyen angyalok jártak le és föl, s amelynek csúcán ott állt maga Isten. Íme, ezt ígéri Jézus a hívő tanítványnak!

Támadhat-e valami jó ebben az adventben? Kiáradhat-e valami jó az eljövendő karácsonyon az új templomunkban? Igen, testvéreim, mert Jézus minket is lát és azt akarja, hogy végre mi is lássuk őt. Lássuk meg azt, hogy az Isten Fia újra összekapcsolta a mennyet a földdel. Adja a mi Urunk, hogy a te szemed is megnyíljék, hogy a te mécsvilágnyi hited is tovább erősödjék, hogy te is elmondhasd és elmondod sok-sok hívő keresztényén lélekkel együtt: Köszönöm, Uram, most már látok, most már látom az Úr Jézusban testet öltött megváltó szerelmedet. Ámen.

Geréb Zsolt

A követ

Alapige: Lukács 3,1–8

Bibliaolvasás: Lukács 1,67–80

Az adventi személyiségek közül az evangéliumok Keresztelő János alakját rajzolják meg a legélesebb vonásokkal. Az első két evangéliumban olyan aszketikus prófétaként áll előttünk János, aki az eljövendő ítéletre figyelmezteti kortársait. Josephus Flavius, az első századi zsidó történetíró ezzel szemben úgy mutatja be őt, mint olyan erkölcsprédikátort, aki egy keresztelő mozgalomnak volt a vezéralakja. Lukács, a harmadik evangélium szerzője, árnyaltabb színekkel jeleníti meg Jézus útkészítőjének a portréját. Az antiochiai orvos nemcsak a harag napjának a hírnökét látja Keresztelő János személyében, hanem az Isten szabadításának prófétáját is.

Igehirdetői alakja azért válik példamutatóvá minden későbbi prédikátor számára, mert ő nemcsak Isten ítéletéről beszélt, hanem az Úr szabadításáról is. Az adventi evangéliumot így foglalja össze János: „És meglátja minden test az Isten szabadítását.” Keresztelő János igehirdetői erénye abban áll, hogy tisztán és bátran hirdeti a reábizott üzenetet. A meghallott isteni Igét nem hallgatta el, hanem hűségesen tolmácsolta mindenki felé. Így tett eleget prófétai feladatának, így készítette az Úr Jézusnak az útját. Egy ószövetségi hasonlat igénybevételével Lukács találóan mondja Jánosról, hogy ő „kiáltó szó” volt. Nem több és nem kevesebb. János nem akart több lenni, mint az eljövendő

Megváltó útegyengetője. Életében beteljesedett Zakariás prófétálása: „Te pedig, kisgyermek, a magasságos Isten prófétájának hívattatol, mert az Úr előtt jársz, hogy az ő útjait megkésztíted” (Lk 1,76). Tehát nem az ő személye a fontos, nem az ő alakja áll a középpontban. Ő csak Jézusra, az üdvösség szerzőjére mutat. Nem magára hívja fel a figyelmet, hanem az általa tolmácsolt üzenetre. A hirdetett evangélium mellett minden más körülmény mellékessé válik. Ezért Lukács nem beszél János ruházatáról, sem különös életmódjáról.

Keresztelő János egész létét, szolgálatát nem az ő személye által értjük meg, hanem az eljövendő Úr által. Ő tulajdonképpen a herold, a hírnök szerepét tölti be, aki a király előtt halad, aki hangos szóval hírül adja a felséges Úr jövetelét, adventjét. Az ő személye csak az utána érkező Jézus által nyer fontosságot. Ennek az Igének a tükrében meg kell látnunk, hogy mi igehirdetők szintén csak hírnökök vagyunk. Egész életünknek az kell legyen a célja, hogy a Jézus Krisztusról szóló örömmüzenetet hirdessük abban a világban, melyben élünk. Ebben az adventi igeszakaszban világossá válik, hogy az Úr eljövételét és visszajövetelét hirdető bizonyágtevők hogyan találják meg azt a keskeny ösvényt, amely Istenhez vezet. Aki Jánossal együtt nem tudja megalázni önmagát és nem tudja elmondani: „Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállanom”, az nem lehet igazán bizonyágtevő. Ő nem akarta megelőzni Jézust, nem akart az ő helyére lépni, nem akarta egyéniségével eltakarni Jézus alakját. János nem kívánt más lenni, mint az Úr jövetelének a hirdetője.

De nézzük meg, hogy milyen világban, milyen történeti helyzetben szólal meg először János üzenete. Egy olyan világban, melyben Isten népe a rómaiak és az edomiták uralma alatt élt. Olyan történeti helyzetben, amikor a jeruzsálemi templomerőd felett, az Antonia vár bástyáján római felségjelvények díszeltek. Ezek hirdették, hogy nem a Dávid király sarja, hanem a római birodalom császára és annak helytartója kormányozza az országot. Az idegen uralomnak azonban más jelei is voltak. A piacokon az emberek olyan pénzermékekkel fizettek, amelyeken a császár képmása csillogott. Milyen megalázó volt ez Izrael fiai számára! Júdea és Galilea lakói ötszörös gyűrű szorításában éltek. A római adminisztráció tökéletes hálózata gúzsba kötött minden nemzeti intézményt. Nagy Heródes fiai, a negyedes fejedelmek vazallusai voltak Tiberiusnak, aki még a királyi cím viselését is megvonta tőlük. Az egyetlen önálló intézmény a főpapokból és az írástudókból álló főtanács volt, mely vallási kérdésekben ítélkezett. Poncius Pilátus idején azonban a szinhedrium hatáskörét is megcsorbították azáltal, hogy nem volt jogukban a halálos ítélet végrehajtása. A legszomorúbb pedig az volt, hogy a vallásos vezetők nem a nép lelki gondjaival törődtek, hanem saját politikai érdekeikkel. Sötét történelmi korszak volt ez, tele forrongással, nyugtalansággal, szabadság utáni várakozással.

Isten üdvözítő tervét azonban nem tudta megbénítani a római sarnak a szorítása. Ő még a lehetetlen, a reménytelen történeti helyzetben is utat tud készíteni az ő Igéjének. „És lőn az Úrnak szava Jánoshoz.” Malakiás után évszázadokra elnémult a prófétai szó Izraelben. Az ószövetségi váradalom szerint az Istentől ihletett beszéd a messiási korban fog újra felhangzani. Egy új próféta megjelenése ezért az üdvösség korszakát jelzi. János elhívása és prófétai szolgálatának a kezdete üdvtörténeti fordulatot jelent. Lukács evangélista tudatosítani kívánja olvasóival és egyben velünk is ennek az eseménynek a jelentőségét. Ezért látja el János elhívásának történetét pontos történeti keltezéssel. A harmadik evangélium szerzője meg akarja láttatni velünk, hogy Isten mindig adott földrajzi térségben, adott időben és valóságos politikai helyzetben cselekszik. Az evangélium szava nem légtüres térben, nem elvontan, személytelenül szólal meg, hanem mindig jól meghatározható földi környezetben és megnevezhető személyhez, ismert emberi csoport tagjaihoz. Lukács evangélista azért helyezi el János történetét a nagypolitika kontextu-

sába, keretébe, hogy az evangélium eseményeit kiemelje a homályból, a sötétségből, az ismeretlenségből. Pál apostol, amikor elmondja Festus helytartó és Agrippa király előtt az evangélium útjának a történetét, így fejezi be beszámolóját: „Nem valami sötét zugban történt dolgok ezek” (Act 26,26).

Milyen csodálatos, hogy az Ige fényében az akkori világ nagyjai, királyai és főpapjai mellékszereplőkké válnak az Isten által felkent próféta, főpap és király, Jézus Krisztus mellett. Tiberius császár uralkodásának a 15. évében (Kr.u. 28-ban) a világ igazi Ura, a történeti események irányítója, cselekvő alanya Izrael Istene volt. Az ő akarata megelőzte minden földi hatalmasság kisszerű és kicsinyes gondolatát, az ő jótetszése felülmúlta minden helyi zsarnok rövidlátó rendeleteit, kicsinyes intézkedéseit.

Isten azonban üdvözítő akaratát és szabadító tervét kijelenti az ő prófétájának. „És lőn az Úrnak szava Jánoshoz, a Zakariás fiához, a pusztában.” Ezáltal Isten cselekvése elkezdődött az időben. Lukács felfogása szerint Isten az ő Igéje által avatkozik be a történelem folyásába. Isten beszédének teremtő, életetadó, történelemformáló ereje van. Amikor az Úr szól, szükség van olyan közvetítőre, aki továbbadja az ő beszédét, az ő üzenetét az embereknek. Isten Jánost, Zakariás papnak a fiát választotta ki erre a feladatra. János elhívásának a körülményeiről keveset tudunk. A szentíró csak annyit jegyez fel az eseményről, hogy Zakariás fia a pusztában tartózkodott. Abban az időben nem János volt az egyedüli izraelita, aki tiltakozásképpen a júdeai pusztába menekült a hivatalos zsidóság politikai és vallási visszaélései miatt. A korabeli feljegyzések szerint nemcsak az esszénusok vonultak vissza a Holt-tenger partján fekvő kietlen vidékre, hanem a zelóták csoportjai is. János ismerte a vallási és politikai ellenzék e csoportjait. Mozgalmukhoz azonban nem csatlakozott. Ő nem akart sem egy szent háború, sem egy nemzeti forradalom előkészítésében részt venni. János nem emberek által támasztott, hanem Istentől küldött szabadításra várt, arra a Messiásra, aki Szentlélekkel és tűzzel fog keresztelni.

János meghallotta a Lélek által Isten beszédét, és elkezdte igehirdetői szolgálátát. Amikor Isten szól, az ő beszéde nem tér vissza üresen. Elhagyta a pusztát, a Jordán mellett levő tartományokba ment, és mint egy vándorprédikátor végigjárta Júdea keleti részeit. Az Ószövetség nyelvén a Jordán melléki vidék a bűn földje volt, az a térség, amelyet Lót választott magának, amikor elvált Ábrahámától (1Móz 13,10–13). Milyen különös, hogy Zakariás papnak a fia nem a szent városban, nem a Sionon épült templomban, nem a vidéki városok valamelyik zsinagógájában, hanem Sodoma és Gomora földjén lép fel. Isten Igéje őt is olyan magányos emberré tette, mint Illést és Jeremiást. Az egyháztörténelem is ismer olyan férfiakat, akik szakítottak a hivatalos egyházi világgal és koruk idegen hatalmasságaival. Gondoljunk a reformátorokra vagy a Német Hitvalló Egyház tagjaira.

János prédikációjának a tartalmát Lukács így foglalja össze: „Hirdetvén a megtérés keresztségét a bűnöknek bocsánatjára.” János mindenkit felhívott a megtérésre. A hozzá sereglett sokaság közül minden egyes embert Isten elé állított; mindenkinek számot kellett adnia eddigi életéről, aki el akarta nyerni az üdvösséget. A választott fiaknak, a vámszedőknek és a katonáknak egyaránt. János a próféták nyomdokában járt, amikor megtérésre hívta Júdea lakóit. A megtérés döntő lépést jelent az ember életében, olyan elhatározást, amikor elszakad régi bálványaitól, hamis gondolataitól, eltévesztett céljaitól és odafordul az élő Istenhez és az eljövendő Megváltóhoz. A megtérés azért olyan sürgős feladat, mert a szabadítás már közel van, Isten országa már érkezőben van. Az üdvösséget, a bűnbocsánatot csak azok nyerik el Isten kezéből, akik megvallják bűneiket, akik beismerik hamisságukat, akik el tudják mondani: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened.” A megtérés azonban nem csak a szív dolga, nem csak az értelem megváltoztatása, hanem konkrét tettek és valóságos cselekedetek megtétele.

Pál apostol kifejezésével élve, a megtérés az óember halálát és az új ember megelevenítését jelenti. Ez a folyamat ott megy végbe, ahol Isten Igéje megragadja az embereket, ahol meghallják az Úr beszédét és engedelmeskednek vezetésének. Az igazi megtérés gyümölcse az Isten szerinti életben mutatkozik meg. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy feladjuk hamis biztonságunkat, lemondunk szerzett vagy örökölt előjogainkról és Isten kezére, irgalmas jóságára bízunk életünket. Isten ítélőszéke előtt senki nem hivatkozhatik arra, hogy Isten népéhez, Ábrahám hívő nemzetségéhez tartozik. Ezért mondja Keresztelő János az egybegyűlt sokaságnak: „ne mondogassátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk! mert mondom néktek, hogy az Isten ezekből a kövekből is támaszthat fiaikat Ábrahámnak”. Isten népéhez nem a földi, a látható, a test szerinti Izrael fiai tartoznak, hanem azok, akik a megtérés gyümölcset cselekszik. Lukács evangélista tudja, hogy az első századi zsidóság nem szívlelte meg János felhívását, életük terméketlen, meddő élet volt, és ezért megítélte őket Isten a hetvenes évek tragikus eseményeivel.

Keresztelő János felszólítása most a Lukács gyülekezetéhez szól, mely valószínűleg pogány keresztyénekből állott. Isten új népének, Krisztus nyájának a tagjai sem dicsekedhetnek, hiszen Isten jövetelének az előkészítése még mindig tart. Ezért ebben az üdvtörténeti korszakban is érvényes János tanácsa: „Akinek két köntöse van, egyiket adja annak, akinek nincs, és akinek van eledele, hasonlóképp cselekedjék.” A karácsonyt váró gyülekezet ma is úgy készülhet Krisztus jövetelére, hogy engedelmeskedik a szeretet parancsának. Adventi várakozásunk akkor lesz igazán áldott, ha mi is Isten elé állunk, megvizsgáljuk önmagunkat, őszintén bűnbánatot tartunk az Ige fényében és bízunk abban, hogy mi is meglátjuk az ő szabadítását. Ámen.

Imre Lajos

Krisztus megjelenésének ideje

Alapige: Máté 24,36–44

Bibliaolvasás: Lukács 17,20–37

I.

Mikor itt Jézus napról és óráról beszél, az életünkről beszél. Mert az életünk napokból és órákból áll. Napok és órák suhannak el felettünk elképesztő gyorsasággal, néha alig vesszük észre, hogy szaporodnak és sokasodnak hátunk mögött, sokszor szeretnénk megragadni őket: ne múljatok még el, hadd élvezzük az örömet, amit hoztatok, a csend, a boldog együttlét, a siker, a dicsőség örömet. De hiába. Elrepülnek, és csak az emléktük marad. Máskor gyötrő, félelmes lassúsággal vonszolják magukat, mintha megállott volna az idő, mintha megmerevedett volna körülöttünk az élet. Ilyenkor sürgetni szeretnénk: haladjatok már tovább, ne tartsatok itt engem ebben a gyötrelemben, fájdalomban, emésztő várakozásban. Vannak napok és órák, amelyek csak átfutnak felettünk, nyom nélkül, észrevétlenül, és vannak, amelyek gyönyörű emléke vagy nyomasztó emléke egész életünkben ott világít vagy ott sötétlik a lelkünk mélyén. Visszanézünk rájuk, és úgy érezzük, az életünk egy darabját vitték magukkal, előrenézünk a következőre, és nem tudjuk, reménykedjünk vagy kétségkedjünk afelől, amit hoznak.

Az átlagember számára ezek a napok és órák csak örvendetes vagy szomorú események hírnökei és hordozói. Nem lát bennük mást, mint az emberi sors változásainak, alakulásainak egyes kereteit, amelyekben azok megjelennek. A hívő ember számára azonban többet jelentenek ezeknél. A hívő ember az életében jövő, majd tovahaladó napokat és órákat nem csak földi, mindennapi élete eseményei hordozóinak tekinti. Az

idő nem csak az emberi gondolkodás egyik formája, amelyben elhelyezzük és mérjük az egymás után következő eseményeket, az idő Istené, aki ezzel is szólni akar hozzánk. A napok és órák a hívő ember számára nemcsak örvendetések, vagy szomorúak, vagy közömbösek, hanem Isten hozzá szóló szavának, életében megnyilvánuló tetteinek alkalmi, mikor azokat észreveheti, meghallhatja. Azért úgy fogadja a napot és az órát, mint amelyekben Isten szólni kíván hozzá, mint az Úr közelségének alkalmait. Itt néz vissza azokra, akik elmúltak, s előre azokra, amelyek következnek. Várja, mit hoz a nap és az óra, netán új üzenetet, új ítéletet és új kegyelmet.

Mikor az Ige arról a napról és arról az óráról beszél, mindnyájan tudjuk, hogy ebben Krisztus eljövételéről van szó. És ha erre gondolunk, legelőször a karácsony ünnepe jut eszünkbe. Milyen várakozással nézünk ez elé? Még azoknak is, akik a karácsonyi evangélium megértésétől és elfogadásától távol állnak, sokat jelent ez az ünnep. Hát még azoknak, akik nemcsak hisznek Krisztusban, hanem be is fogadják őt! De ez az ünnep nem csak a Krisztus születésének emléknapja. Arra is figyelmeztet, hogy a nap és óra, amiről ez az Ige is szól, nem csak a karácsonyfa melletti öröm alkalmi, hanem az az időpont, amikor a mi életünk elé odalép Krisztus a maga félreérthetetlen és elutasíthatatlan követeléseivel. És mind a kettő megint előremutat arra a napra és órára, amelyben minden beteljesedik. Sok hívő vágya nyilvánosságra jön, amelyben megjelenik az Úr dicsőségben és hatalomban, hogy átvegye uralmát az egész világ fölött. Így lesz a nap és óra az életünkben döntő és elhatározó jelentőségű, annak mind a három vonatkozásában.

II.

Erről Jézus azt mondja először: arról a napról és óráról senki sem tud, az ég angyalai sem, egyedül az Atya. Könnyű lenne ezt a mondatot egyedül csak a Krisztus visszajövele idejére magyarázni és érteni. Könnyű lenne elodáznai és elhanyagolni azt, hogy ő nemcsak a világ végén, hanem most is és mindig hozzánk akar jönni és találkozni akar velünk. Könnyű lenne azt mondani: igaz, a világ végéről s az Úr visszajöveteléről gondolhat az ember, amit akar, hiheti vagy nem hiheti, de hát az olyan későn lesz, hogy felesleges most vele foglalkozni. De ezt a magyarázatot s ezzel együtt ezt a halogatást éppen maga ez a textus tiltja meg, mikor az ő megjelenésére való készültség veszedelmét állítja elé. És hogy lehessen az ő hatalomban való visszajövetelére gondolni és készülni akkor, ha nem gondolunk arra, hogy az Úr Jézus naponként és óránként akar az életünkbe lépni. Nem áltathatjuk magunkat azzal, hogy a vele való találkozás időpontját képzeletben távollevőnek állítjuk be, ha nem akarjuk, hogy amikor és ahány-szor itt a földi életben bekopogtat hozzánk, elriasszuk őt.

Mert erre, sőt legelőször erre vonatkozik ez: arról a napról és óráról senki sem tud. Senki sem tudja, hogy az élet melyik napján és óráján akar szólni hozzá az Úr, és hogy mikor akarja azt az időpontot örökre emlékezetessé és áldotta tenni számára. Milyen komoly s ünnepélyes gondolat ez, testvéreim! Hányszor áll elénk az Úr, amikor nem is gondoljuk. Senki sem tudja közlünk azt, hogy mit hoz a holnap, a következő óra, de azt sem tudja senki, hogy mi lesz ennek az órának a számunkra való üzenete. Egy örömben, ami váratlanul ér, egy szomorúságban, amely hirtelen csap le ránk, egy feladatban, amely elénk áll, megjelenhet ez az üzenet, elhangozhat a hívő szó, felharsanhat az ítélet hangja, reánk áradhat áldása, ha el akarjuk fogadni azokat. Nem tudjuk, mikor kerülünk olyan helyzetbe, hogy döntenünk kell arról, hogy mellette vagy ellene vagyunk, nem tudjuk, mikor jön reánk olyan kísértés, amely az egész életünk jövőjét meghatározza, nem tudjuk, mikor lépünk olyan válaszütra, amelyben sorsunk kérdése forog kockán. Senki sem tudja azt a napot és azt az órát, még az angyalok sem, csak Isten, aki elénk

állítja ezeket, hogy bennük felismerjük a hozzánk belépni akaró Krisztus elfogadásának alkalmait.

De éppen ilyen titkos és ismeretlen az a nap, amelyen Krisztus eljön. Tudom, hogy ezt a gondolatot még a keresztyének között is sokan tartják képzelődésnek. Mivel azonban az, hogy mit gondolok valamiről, nem változtat magán a tényen, s az, hogy valamit nem hiszek el, nem teszi semmivé annak a valóságát, éppúgy az ember véleménye vagy elgondolása nem rontja le az igazságát annak, amit Isten Igéjében mond. És ez a figyelmeztetés, amit Jézus itt kifejez, nem a hitetlenekhez és könnyelműekhez szól, hanem a hívőkhöz. Mikor tehát Jézus azt mondja, hogy az ő eljövételének időpontját senki sem tudja előre, akkor e szavakkal azokhoz fordul, akik őt szeretik, várják és vágyakoznak utána.

III.

És Jézus rámutat arra is, hogy milyen váratlanul és előkészületlenül találhat bennünket az ő visszajövetele napján, és hogy milyen lesz ez a nap. Először, példa gyanánt, az özönvíz történetét használja. Úgy lesz, amiképpen Noé napjaiban volt. A hagyomány szerint hosszasan készült a hajó, s így hosszú ideig volt a világ a várakozás állapotában. Ezalatt az emberek, ahogy Jézus mondja: ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek, egészen addig a napig, míg az özönvíz el nem borította őket. Vagyis élték mindennapi életüket, lehet, hogy még vígabban és gondtalanabban is, mint valaha. Milyen vakok, milyen ostobák voltak ezek az emberek. Ott volt előttük a figyelmeztető példa, az épülő hajó, a veszedelmet hirdető Noé, és ők mégsem hittek.

Így látja az ember sokszor véglegesnek és állandónak azt a helyzetet, amiben van. A világ végét, a reázuhanó nyomorúságot elrejtje előle a jelen látszólagos virágzása. Talán nem az a baj, hogy bűnbe merül, hogy nem gondol Istenre, hogy átlagos vallásos életet él, hogy becsületesen űzi megszokott életét, hanem a baj az, hogy nem veszi észre, hogy súlyos és katasztrófális idők következnek. Hiányzik belőle az érzék, a figyelem Isten figyelmeztető szavára. Hallja, hogy beszélnek neki Istenről, ítéletről, de azt hiszi, ez csak olyan szólásforma, hiszen ezt mondják már kétezer esztendeje, és íme, még sincs semmi. Nem veszi észre, hogyan és hányszor kereste már Isten, amikor közel akart jutni hozzá és ő elutasította a találkozást.

Igen, ez az Ige valóban csak a hívőknek jelent valamit, azoknak, akik eddig is figyelték a Krisztus szavát s eddig is akartak találkozni és találkoztak is vele. A hívők számára az életük, a világ eseményei Isten intő jelei, amelyek az ő jelenlétét, az emberi sorsok feletti uralkodását és ítéletét hirdetik; másoknak véletlen vagy emberi megállapodás szerinti törvényszerűségek következményei. Ezért folytatnak kétféle életformát és életmódot. A tanítványok, akik előtt világos Krisztus szava, tudják, hogy ő visszajön, és ebben a tudatban élnek, míg mások végzetes tudatlanságban élnek a maguk könnyű vagy nehéz, gyötrelmes vagy gyönyörűségei életét, míg egyszer sok elmulasztott és elhanyagolt alkalom után eljön az ítélet, amikor nyilvánvalóvá lesz egész életünk céltalansága és hiábavalósága.

Ezt az ítéletet Jézus egy megrázó képben szemlélteti. Ketten lesznek – mondja. Ez a kettő, akiről beszél, a legrosszabb kapcsolatban van egymással. Mind a ketten a mezőn vannak és dolgoznak, mind a ketten ott hajtják egymás mellett a kézimalmot. És mégis: az egyik felvételik, a másik elhagyatik. Miért? Mi volt a különbség közöttük? Külsőleg semmi. A legközelebbi kapcsolatok, még a családi kapcsolatok sem döntenek Isten rólunk szóló határozatában. Gondoljunk arra, hogy Isten szabad tekintélye választja ki az egyiket, hogy felvegye, a másikat, hogy az ítélet és pusztulás hatalmában hagyja. Vagy

gondoljunk arra, hogy a két munkás belsőleg különbözött egymástól, az egyik hívó, a másik hitetlen, az egyik észrevette az intést, a másik nem. A két dolog nem ellenkezik. Isten adta a hitet és a figyelmet, amit talán az egyik elutasított, a másik elfogadott. De a tény fájdalmas és megrázó. Isten kezében van az ember, és semmiféle emberi kapcsolat, meggondolás vagy vélemény nem változtathatja meg Isten döntését. Lehet-e akkor valamit remélni? Tehet-e az ember valamit, hogy elkerülje ezt a veszedelmet?

IV.

És Jézus erre a kérdésre is válaszol. Először ezt mondja: vigyázatok. Milyen tragikus körülmények között hangzott el ez a szó a Jézus ajkáról nem sok idő múlva a tanítványokhoz. Jézus ott győtrődött a Gecsemánében, s három tanítványát vitte magával, hogy legyen valaki mellette a győtrelem ezen órájában. Azt mondta nekik: maradjatok itt és vigyázatok. És a tanítványok elaludtak. Nem tudtak vigyázni, nem tudtak ébren maradni. Ez az alkalom volt az egyetlen, amikor igazán ébereknek kellett volna lenniök, amikor Jézusnak szüksége volt rájuk, ez volt az az óra, amelyet nem tudtak előre, amelyben Isten próbára akarta tenni őket, s noha a lélek kész volt, a test erőtelen. „Nem tudtatok volna vigyázni egy óráig” – mondja nekik az Úr szemrehányóan. „Aludjatok immár, nyugodjatok! Elég; eljött az óra, és az embernek Fia a bűnösök kezére adatik. Keljetek fel, menjünk, ímé, elközelgett, aki engem elárul.”

Vigyázni, ébernek lenni, ez az első, amit Jézus a lelkünkre köt. Milyen sokszor elaltatja éberségünket az, hogy nem gondolunk arra, hogy ő jön. Annyi mindennel el vagyunk foglalva, olyan sok dolgunk és gondunk van, sokszor olyan fáradtak vagyunk, úgy szeretnénk kiélvezni azt a kevés örömet, amiben részünk lehet az életben; úgy szeretnénk visszanezni időnkét az életünk eddigi folyására, végiggondolni emlékeinket – s mialatt ezek ott zajlanak és rajzanak közöttünk, elfelejtjük, hogy nekünk vigyáznunk kell. Erőt vesznek ezek rajtunk, s a figyelmünk elfordul a legfontosabbról: mikor Jézus jött, nem voltunk otthon, nem vettük észre. Ébernek lenni azt jelenti: mindig gondolni rá, mindig várni őt, mindig tudni, hogy ő eljövendő hozzánk.

És a másik, amit mond: legyetek készen. Nem csak az a baj, hogy nem vagyunk éberek, hanem hogy nem készülünk az ő fogadására. Hiszen tudom, mennyire elfoglalnak a karácsonyi előkészületek, és tudom, hogy akármilyen nehezen, az ünnepre mégis készen leszünk mindennel. De készen leszünk-e a Krisztus fogadására, aki nem ilyen ünnepi készüléket várt? Készen várjuk-e őt, amikor hozzánk jön az életünk nagy fordulataiban, örömeiben és szomorúságaiban? És készen vagyunk-e, készülünk-e arra, hogy vele találkozzunk, amikor eljön, hogy beteljesítsen mindent? Készülünk-e rá a hitünk mélyítésével, benne való bizalmunk erősítésével? Készülünk-e úgy, hogy az életünk egyetlen kincsének az ő kegyelmét lássuk, hogy az élet javai veszítsék el előttünk mindjobban az értéküket a mellett a kegyelem mellett, amit ő adott nekünk, s aminek a beteljesedését hozza magával?

Ha erre és így készülünk, akkor a karácsony igazán a vele való találkozás áldott alkalma lesz, azzá a nappá és órává, amely előrevetített példázata annak a boldog napnak, amikor ebben a világban és a mi szívünkben is ő lesz minden mindennekben. Ámen.

Névadás

Alapige: Lukács 1,57–66
Bibliaolvasás: János 1,19–34

Milyen szerencse, hogy Isten nem nézi Zakariásnak hitetlen emberi magatartását. Ez reménység lehet a mi számunkra is. Amit az Úr meg akar cselekedni, azt megcselekszi, attól függetlenül, hogy mi hisszük-e vagy sem! Megcselekszi, és pedig a mi javunkra és a mi örömünkre, hogy aztán orcánk pirulásával hulljunk porba előtte és a kételkedéséből kigyógyított Tamás szavával szóljunk: „Én Uram és én Istenem!”

Isten Zakariást hitelenségéért az ígéret beteléséig némasággal bünteti meg. Erzsébet már boldog örömmel várja az ígéret valóra válását valahol Júdea hegyei között. Ez alatt a várakozási idő alatt keresi fel Zakariás feleségét egy másik áldott állapotban lévő asszony: Mária, s ül nála mintegy három hónapig. Amikor betelt Erzsébet szülésének ideje, fiat szült. Lássuk meg, hogy mi történt ezekben a napokban. Ugyanis Lukács elbeszéléséből az tűnik ki, hogy Isten újabb csodák által tett bizonyosságot a megszületett gyermek, János, rendkívüli volta mellett. Az ígéret, majd a születés körüli csodák valami különlegeset, valami nagyot ígértek a gyermek jövőjéről. Éppen ezért vegyük sorra e gyermek születése, illetve körülmételezése alkalmával történt csodás eseményekről szóló beszámolót s annak tanítását.

I.

Abban semmi rendkívüli sincs, amit Igénk első verséből olvastunk, hogy amikor betelt Erzsébet szülésének ideje, akkor megszülte a fiát – az ígéret gyermekét.

Sőt abban sincs semmi különös, hogy amint ilyen esetekben nálunk is szokás, a szomszédok és a rokonok eljöttek felkeresni Erzsébetet. Talán abban a régi időben is tápláló eledellel vagy süteményekkel kedveskedtek a gyermekágyas asszonynak.

Lehet, hogy volt a látogatók között olyan is, akit a kíváncsiság hozott. A kíváncsiság, mert hallották, hogy milyen látomásban volt része Zakariásnak egy esti áldozat bemutatása alkalmával, és hogy éppen ekkor kapta a most megszületett gyermek születésére vonatkozó ígéretet Gábiel arkangyaltól. S hogy ez nem kitalált mese, annak beszédes bizonyossága a kételkedése miatt immár kilenc hónapja megnémult apa! Hogyne lettek volna kíváncsiak az isteni ígéret e gyermekére, akit ráadásul egy hosszas évtizedeken át meddőnek tartott, idős asszony szült erre a világra. Igaz, voltak azelőtt is és azóta is ilyen csodaszamba menő ritkaságok, amikor a szülési korhatáron felüli korban születtek gyermekek. A zsidó nép előtt ismeretes volt az a hasonló eset, amikor a 100 esztendőes Ábrahámnak és 90 esztendőes feleségének, Sárának született gyermeke (1Móz 17,17; 21,2.5). Csupán az érdekesség kedvéért megemlíthetem, hogy évekkel ezelőtt olvastam egy rövid újsághírben, hogy Törökországban egy igen idős, 96 éves asszonynak született gyermeke. Az ember általában mosolyogva fogadja ezeket a híreket, és mesének tartja őket.

Viszont annak az eseménynek, ami Zakariás pappal a templomban történt, vagyis szolgálat közben megnémulásának „a nép egész sokasága volt szemtanúja, és Erzsébet meddősége is ismeretes volt nem csupán a rokonok előtt, de mások előtt is. Ezért ezeknek a dolgoknak könnyen utána tudott járni az evangélista. Akárcsak annak is, hogy amikor az Isten ígéretéről terjengő hírek után szárnyra kelt a csoda, illetve a szenzációszamba menő hír, hogy ezeknek az öreg embereknek gyermeke született, akkor a komolyabban gondolkozó, vallásosabb rokonság és szomszédság egyaránt megérezte, hogy

„az Úr kegyelmességét gyakorolt” Erzsébettel, és eljöttek, hogy „együtt örüljenek vele”. Mások meg eljöttek „csodát látni!” Milyen nagy áldás, amikor a gyülekezetben, a testvérek, rokonok körében és a szomszédságban vannak olyanok, akik, ha kell, együtt tudnak sírni a sírókkal, és ha kell, együtt tudnak örvendezni az örvendezőkkel!

Izrael népe számára az Isten szövetségébe való tartozás külső jele Ábrahám óta a körülmetélkedés volt (1Móz 17,10–14). Izrael fiai Isten rendelkezései közül egyet sem tartottak meg olyan hűségesen, mint ezt. Nem kellett ehhez külön pap, mert általában a férfiak, de szükség esetén akár az édesanya is elvégezhetette ezt a műveletet (2Móz 4,25). Idővel ehhez a szertartáshoz hozzákapcsolódott a névadás is. Ezeket a körülmetélési-névadási alkalmakat aztán ünnepélyessé tette a rokonok és szomszédok összegyülekezése a kisgyermekes háznál. Valahogy olyan formán képzeljük el ezt, mint nálunk a keresztelejre való összegyűlést.

Ez történt most a Zakariás házában is. A születéstől számított nyolcadik napon, szokás szerint, összegyűltek, hogy körülmetéljék ennek az idős házaspárnak újszülött gyermekét, nevet adjanak neki és megünnepeljék ezt az eseményt. Isten ezt az alkalmat használta fel arra, hogy csodatevő erejének és dicsőségének szemléltetőivé, szemtanúivá tegye a jelenlevőket, hogy az ő bizonyágtételük által ismételten felhívja a nép figyelmét a született gyermek rendkívüli voltára. Ez pedig így történt.

I.

A körülmetélés szertartása alkalmával szokás szerint az apja után a gyermeket is Zakariásnak akarták nevezni. Ebből a tényből azt látjuk, hogy abban a régi időben is apáról fiúra szállt a név, mint ahogy általában nálunk is. De megszólalt az anya: „nem Zakariásnak, hanem Jánosnak neveztessék”.

A rokonokat meglepi ez a név, és szóvá is teszik: „Senki sincs a te rokonságodban, aki ezen a néven neveztetnék.” S valóban, az Ótestamentum Áron fiai között nem említ egyetlenegy Jánost sem.

A zsidó nép történelmében is mindössze két Jánossal találkozunk. Az egyikkel a Krisztus előtti II. században, amikor a nemzeti királyság még egyszer talpra állt és virágzott. I. Hyrcanus János volt ennek a kornak (135–104 között) a királya s egy személyben főpapja és prófétája is. Majd ugyancsak Kr.e. 64–40 között élt és főpaposkodott II. Hyrcanus János, aki alatt a Makkabeusok kora, a nemzeti királyság kora lehanyatlott s a római uralom vette át teljes mértékben a szerepet. A rómaiak ugyanezt a Hyrcanust megerősítették a főpapi tisztségében, de a politikai, vagyis a kormányzati hatalmat kivették a kezéből s római procuratorra (helytartóra) bízta. Ezt a Jánost végül a pártusok segítségével trónra kerülő Antigonus megcsónkította, füleit levágatta, hogy ne lehessen többé főpap, sőt az országból is Babilonba deportáltatta.

De visszatérve az Igéhez, ezek a névadó ünnepélyen jelen levő emberek megérezheték, hogy az újszülött gyermek anyja nem csak úgy találomra mondott egy nevet, hanem valami előzetes megfontolás vezette erre. Ezért nem is erőltetik tovább, hanem odaintik az apát, hogy vajon ő helybenhagyja-e azt, amit a felesége mondott. Ugyanis a névadási jog az apát illette, ezért kérdezték meg, hogy vajon ő „minek akarja neveztetni”.

Zakariás, mint eddig is a némasága alatt, táblát kért, és felírta rá, de ugyanakkor mondta is (!): „János a neve”. Ezen aztán a jelenlevők mind-mind elcsodálkoztak.

Mielőtt mi is elcsodálkoznánk a történeteken, álljunk meg egy pillanatra az Igének annál a részénél, ahol ezek a rokonok a hagyomány szerint az apa után akarták elnevezni a gyermeket. Nem csupán a névadás terén, de van rá más eset is, amikor az Úr Isten mást mond, mint a hagyomány, mást vár az embertől, mint a közvélemény. Ilyen esetek-

ben a hagyományt mellőzni kell, sőt a rokonokkal szemben is érvényt kell szerezni Isten akaratának.

III.

Ezek után lássuk magát a csodát, és csodálkozunk rajta mi magunk is. A Zakariáséknál jelenlevők a János név hallatán most már nem a neven csodálkoznak, hanem azon a csodán, ami itt a szemük láttára és fülük hallatára történik, vagyis azon, hogy megszűnt Zakariás némasága, „feloldódik az ő szája és nyelve”, amivel aztán azon nyomban áldani kezdte és hatalmason áldotta Istent.

Isten az ő prófétája születését, illetve körülméletésének napját ezzel a csodával tette nevezetessé, hogy az ígéret idején, a kételkedés miatt némává tett apának visszaadta a beszélőképességét. S hogy nem pont a születés pillanatában történt ez a csoda, hanem nyolc nap múlva, a körülméletés napján, amikor jelen voltak a szomszédok és rokonok is, az kétségtelenül azért volt, hogy a jelenlevők által az emberek figyelmét ráirányítsa Jánosra, ami sikerült is.

Mert ahogy olvastuk az Igéből, a csodálkozás mellett félelem szállott Zakariásék szomszédaira, ugyanis ebben a jelben megéreztek Isten erejét. És „el is hirdették” Júdeának egész hegyvidékén mindezeket a dolgokat, hogy a nép szélesebb rétegeinek tudomása legyen a csodáról. Az emberek szívükre is vették ezt, s a Zakariás fia születésével kapcsolatos csodák hallatán találgatták: „Vajon mi lesz e gyermekből?” Vajon mi lesz ebből a gyermekből, akinek már születését megelőzően is és születése után is ilyen rendkívüli csodákat tett Isten?

Nem csak Jánossal kapcsolatban, de minden szülő lelkében felmerül ez a jövőbe látni vágyó kérdés a mi gyermekeinkkel kapcsolatban is. Születésük idején gyakran kérdezzük: „Vajon mi lesz e gyermekből?”

Az emberi szem előtt a jövő, ha ezer sejtelemmel van is tele, mégiscsak titok. Az volt a múltban is, és az ma is. Vannak ugyan ilyen rendkívüli esetek, mint a Zakariásé, aki előtt Isten Szentlelke fellebbentette a fátylat a jövő titkáról, de általában meg kell elégednünk azzal a reménységgel, hogy „az Úrnak keze lesz övele”, vagyis éppen azzal a gyermekkel, akit Isten a Messiás útkészítőjének választott ki.

János ezzel a kiváló isteni ajánlással lépett be ebbe a világba s kezdte meg pár évtizeddel később útkészítői szolgálatát. A születése körüli csodák és útkészítői prédikációi Isten iránti félelemmel töltötték be Izrael népének a szívét. Adja a kegyelem Istene, hogy az Úr csodái hallatán a mi szívünket is istenfélelem töltse be. Vegyük szívünkre Isten egykori és mai csodáit, hogy Zakariással együtt mi is áldani és magasztalni tudjuk Istent, a világ teljhatalmú Urát. Ámen.

Id. Kántor Attila

Adventi közelség

Alapige: Lukács 21,25–28
Bibliaolvasás: Lukács 21,29–36

Ma is él bennem egyik gyermekkori emlékem!

Kisdiák voltam, és pajtásaimmal játszottunk az udvaron. A szülők nem voltak otthon, azt hittük mindnyájan, hogy egyedül vagyunk. Folyt a játék kirobbanó kiáltások között. Egyszer – ki tudja azt ma már – valamin összeszólalkoztunk. Percek alatt parázs verekedés tört ki a játékos seregben. Amikor javában dült a gyermekháború, megszólalt

valaki. Ez a mondat zuhant a verekedők közé: – Mit csinálsz, fiam? – Az édesapám volt, aki közben hazaérkezett.

Mit csinálsz, fiam? Ez a mondat lehűtött, megszegyenyített. A szava ma is utánam szól az indulatok udvarán. Így lett egész emberi életutamon számomra örök közelség az atyai szó.

Advent a hívő keresztyének körében mindig a Krisztus közelségéről beszél. Arról üzen, hogy Krisztus közel van. Közel van életünkben és halálunkban. Közel van az Ige teremtő szavában és az utolsó ítélet végső szavában. Minden hívő emlékezetében él az a kép, mely Jézust úgy ábrázolja, hogy az ajtó előtt áll és zörget. Szelíd arccal, simogató tekintettel. És vár. Várja, hogy az emberek ajtót, szívet nyissanak előtte. Nem magáért, hanem érettem, éretted, érettünk, mindnyájunkért, hogy betöltse szeretetével életünket, közelségével otthonunkat.

A mai alapige azt mondja róla, hogy ő hatalmas Bíróként áll az ajtó előtt. Ez azt jelenti, hogy Krisztus előtt zajlik le minden egyes hívő ember élete és ítélőszéke elé érkezik meg egyszer.

Jézus adventi közelsége így jelent számunkra felemelő örömet, adventi, boldogító örömet. Bírói tekintete adventi komolyságot sugároz, és e kettő egybefonódva adventi kegyelmet hirdet.

Krisztus közelsége először fegyelmező közelséget jelent számunkra. Az életben sok olyan áldott Krisztus-közelség van, ami megváltoztatja, lecsendesíti és megszelídíti az életünket. Alvó gyermekünk bölcsője mellett nem illik duhajkodni, a harag és a gyűlölet tüzes szavait szórni, mert a baba szelíden szendereg. Édesanyánk betegágya mellett halk léptekkel járunk, arcunk szelíd, szívünk jó, szavunk simogató, hadd érezze még élete alkonyán a szeretet napsütését. Az élet tele van ilyen áldott fegyelmező közelséggel. Édesapánk közelében mindig tisztább a beszédünk és igazabb az életünk. Vigyázunk magunkra, vigyázunk minden mozdulatunkra, hogy ne csalódjék bennünk az, aki mindig jó volt hozzánk, akit szeretünk, aki nagyon közel van szívünkhöz.

A hívő ember számára így lesz fegyelmező erővé Krisztus közelsége, vagyis a tudat, hogy Krisztus mindig közel van hozzám és lát engem. Ha ezt tudom, másképpen élek, másképpen dolgozom és imádkozom. Másképpen nézem az életemet, a gondjaimat, az örömet, a pénzemet, és másképpen nézem a halált, és másképpen készülök a ítéletre. Egészen másképpen tudom hordozni az élet terhét, egészen másképpen tudok szenvedni, sírni vagy örülni, ha tudom, hogy ő lát engem, hogy a közelemben van.

Gyülekezetünkben egyik nőtestvérünk elesett, és a medencecsontja eltörött. Egy éven át ágyhoz kötötte ez a baleset. Gyakran felkerestem. Minden úrvacsoraosztás alkalmával hozzá is elvittem a szent jegyeket. Örült és boldog volt. Egy alkalommal együtt imádkoztunk. Két évtized után is fülembé cseng imádsága: „Uram, köszönöm a betegséget, mely által közelebb kerültem hozzád. Naponta érzem, hogy itt vagy velem. Amíg egészséges voltam, a rohanásban nem volt időm rád figyelni, mert lekötöttek a világ dolgai. Csak a munkára figyeltem. Azok gondja volt közel hozzám. Áldalak, ha most közelemben érezlek a betegágyamon. A te közelséged nagy ajándék, mert a szenvedés terhét elviselhetővé teszi. Másképp fogadom azt, mint régebb.”

Így lesz számunkra az advent közelsége Krisztus áldott közelsége. Nem tudom, testvéreim, hogy számotokra mit jelent ez. Az én számomra elcsendesedést és szelídséget, mely örök vigyázás lesz bűneimmel szemben. Szeretem Uramat, és ezért szeretnék igazán és tisztán élni mind Istennel, mind az emberekkel, hogy az adventi közelségből karácsonyi közelség legyen, hogy Krisztus bírói arcán megjelenjék számomra a kegyelem mosolya.

Ma ez az Ige üzenete az adventi gyülekezethez: úgy élje ki-ki a maga hitét és életét, hogy közel van hozzá Krisztus, hogy az ő szeme előtt perog le minden gondolat, munka és minden imádság.

Krisztus közelsége figyelmeztető közelség.

Életedet a beszélő, a figyelmeztető Krisztus nézi. Advent Isten szavának hozzánk való érkezését jelenti. Figyelmeztet, hogy erősítsük meg szívünket, hogy gyűjtsük össze az Ige mondanivalóit szívünkben, hogy e szavak váljanak életünk meggazdagító erejévé.

Eddigi életünk idején milyen sok szép szavát hallottuk a szeretetnek és mennyi szét-szóródott belőlük! Ezért kell újra odatartani szívünket az adventi Krisztus elé. Isten Igéje napról napra újból és újból feltölti életünket hittel, szeretettel és reménységgel. Az adventi Krisztus arra figyelmeztet, hogy éljünk béketűrésben. Ő egyedül látja szívünk csöndjét és viharát. Bírói arcával mindkettőt számon kéri. Mit fogsz majd mondani neki, ha az ő közelében is aggodalmaskodsz, lázadozol és nem tudsz testvér lenni. Ha nem vállaltad és nem vállalod a rád bízottak sorsát?

Jézus közelsége felkaroló közelség.

Ő nem csak megáll előtted, hanem Igéjével mutatja az utat Isten és az ember felé. Szeretetével előbbre segít az úton. Mindnyájunkkal az irgalom közelségében él. Ő az igazi irgalmas samaritánus, aki átkarol és felemel, meggyógyít és továbbsegít a jó és igaz úton. Jézus felkaroló közelsége a kereszttel, ahol bocsánatot adott számunkra. A kereszttjénél vagyunk egész közel hozzá. A mi kereszttünkkel van egész közel hozzánk. Közelsége mindig áldás. Mondjuk együtt a Zsoltárossal: az Úr közelsége igen jó nekem. Mindnyájunknak. Ámen.

Nagy István

Az igaz város

Alapige: Lukács 2,25–26

Bibliailvasás: Ézsaiás 40,1–11

Jeruzsálemre irányítja figyelmünket az Ige, a szent városra, Izráel népének központjára. Ez gyakran ismétlődik a Szentírásban. Mert ami ott történt, az meghatározta a nép sorsát. Ilyen központ a régi Jeruzsálem után az emberiség egészének életére nézve az egyház. Isten a velünk törődő szeretetének megismerésére ezt a helyet jelölte ki, hogy itt hangozzék fel evangéliuma, az emberi sors gyökeres megváltoztatására hozott kegyelmes határozata. Sok nevezetes városról tudunk, mindeniket valamilyen sajátossága teszi híressé. Napjainkban a népek vezetőinek találkozása és döntéshozatala emeli ki egyiket-másikat a többi közül. De egyedül Jeruzsálemben, az egyházban hajlik le Isten a világhoz és jelenti ki, mit végzett felőle.

1. A régi Jeruzsálem lakói közül ma egyet állít elénk. Nem emberfeletti lényt, hanem az embert, a szónak igazi értelmében. Az akkori emberekhez hasonlót. de azoktól lényegében különbözött, az embert, akiben felmutatja, hogy valamikor a maga képére és hasonlatosságára teremtette azt. Kétszer is mondja egyetlen versben: ember. Kicsoda méltó erre a névre? Nagyon régen, még Krisztus előtt egy pogány görög tudós fényes nappal kezében égő lámpással járta az utcákat. Kérdezték tőle: mit keres? Az embert – válaszolta. Már akkor hiányzott az ember. Emiatt vált annyira iszonyatos a világ, az embertelenség, az emberi mivoltából kivetkőzött emberek gondolkozásának és magatartásának romlottsága miatt, mely a könyörtelen gyilkosságokig terjed egyének és népek között.

Isten azért, hogy emlékeztessen az ember eredeti állapotára, mindegyre rámutatott valakire, egy-egy példára, vigasztalva a világot, hogy akarata változatlanul fennáll, le-

gyen ember az ember. Az Igében jelzett időben Simeonra. Mások ezen a néven ismerték, de ami fontosabb, maga Isten is így tartotta számon, különböztette meg kortársaitól. Mert mi keveset ismerünk a hozzánk hasonlók közül. Isten mindenkit ismer, mégpedig személyesen, és azt is, hogy mi lakozik belsejében. A Simeon név azt jelenti: meghallgattatás, arra utal, hogy nemcsak társai hallották szavát, de hallotta, meghallotta Isten is. Meghallgatta, mert imádkozott. „Ismeri az Úr az övéit” (2Tim 2,19). „Én ismerem az enyéimet” (Jn 10,14). A mindenkit ismerő Isten az ilyenekről jelentette ki: „Neveden hívtalak, enyém vagy” (Ézs 43,1). Nálunk ki tartozik közéjük?

2. Simeonról halljuk a jellemzést: „ez az ember igaz és istenfélő vala”. Állíthatja-e valaki magáról, hogy ő is ez az ember? Nem tagadhatjuk, hogy az emberiség nagy romlottságában még mindig akadnak jóakarató, becsületes emberek – a mi mértékünk szerint. Azonban Istennek más a mértéke, azt olvassuk: „Isten előtt nincsen csak egy igaz is” (Róm 3,10). A hozzá fohászoló Jób is felismerte helyzetét, szenvedései között, a sátán ostromával szemben is vallotta: „Ha igaznak gondolnám magamat, a szám kárhozthatna engem” (9,20). Mégis az igaz szó bibliai értelmezése vigasztal, mert igaznak nem a tökéletest mondja, hanem az Istennel járó, aki nem magában, másokkal, de éppen az Úrral jár, az ő akaratához igazodik, így hozzá tartozik. Már a Szentírás elején találkozunk ilyen emberrel, Énóknak hívták, „Istennel járt vala, eltűnék, mert Isten magához vevé” (1Móz 5,24). Mikor látta Isten, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön és megbánta, hogy teremtette, ezért eltörli a földről, de „Noé kegyelmet talála az Úr előtt, mert igaz, tökéletes férfiú vala a vele egykorúak között. Istennel járt vala” (1Móz 6,8). Még egy példa. Keresztelő Jánosról örökítette meg az Írás: „Heródes fél vala Jánostól, igaz és szent embernek ismervén őt” (Mk 6,20). A becsületességen túl lehet az ember igaz, lehetünk mind, Simeon példájára.

3. Ennek alapját az adta és adja, amit az Ige tanít, hogy „ez az ember, Simeon igaz és istenfélő vala”. Tisztázzuk az istenfélő kifejezés értelmét. Nem csupán vallásos, aki emlegeti Isten nevét, különösen nehéz időben, mikor már a szalmaszálban sem lehet megkapaszkodni, Istenhez fordul és kéri minél előbbi segítségét. Gondolnánk, elég enynyi az istenfélelemből. Pedig nem, mert ez a gondolkozás csak tartaléknak tekintí Istent, akit több mással együtt kénye-kedve szerint felhasználhat. Valójában nem félik Istent, nem hisznek benne. Kevesen mondják ezt ki, de a cselekedeteik elárulják. Mert ahol nincs istenfélelem, ott nem lehet igazságot keresni. Jézus egyik példázatában szerepel a gonosz bíró, aki ezt mondja: „Istent nem félek és embert nem becsülök” (Lk 18,4), aki mind csak járatta magához a panaszos özvegyasszonyt. Az istenfélelem hiánya együtt jár a könyörtelenséggel. Tapasztaljuk. Ügyeink intézője semmiknek tekint, segítség helyett elzárkózik, mert másokat, jól fizető feleket karol fel. Szeretet a szívből ott ébred fel és él, ahol Istent félik, utasítását kérik és követik tetteikben.

Istenfélelem. Túlon túl nagy a Istent nem félok száma környezetünkben is. Igazán bántó, hogy az elmúlt rendszerből reánk maradt írók némelyike, a régi felfogás hordozója, aki Isten nevét következetesen kicsi i-vel írja, nem fogadja el őt élő személynek, csak tárgynak, gondolatnak tartja. Másoknak istenfélelme nem jut kifejezésre a beszédben, a nyilvánosság előtt. Vallásosak vagy nem. Akadnak bőven politikai szószólóink soraiban is a lelket sorvasztó világ neveltjei. Ezek nincsenek jelen Jeruzsálemben, az egyházban. Mít remélhetünk tőlük? Talán hallott a gyülekezetünk is az ima-böjt mozgalomról, hogy ennek gyakorlásával kapcsolódjunk be az anyanyelvünk és iskolánk elsorvasztását támadó, törvénybe foglalt gyűlölet ellen. Mi a böjtöt emberi vonalon tekintjük eszköznek, mi az imát emeljük ki, mellyel a legfőbb hatalomhoz, Istenhez fellebbezünk és az ő közbeszólását kérjük a kilátástalan helyzetünkben. „Istennél semmi sem lehetetlen!” Ugyanakkor „minden lehetséges a hívőnek” – kapjuk a biztatást. Irgalmazzon nekünk Isten, és

a nagyon rossz akaratot állítsa le, tegye képessé rosszakaróinkat a jónak cselekvésére, lehessen élni békességben a szülőföldünkön, ebben az államban, az uralkodó többség mellett.

Az istenfélők mindenben, ebben az ügyben is felelősöknek érzik magukat, szeretik népüket, imádkoznak érte, és imádságra segítik a mellettük élőket – hogy legyen igazabb az emberiség nálunk és mindenütt a földön. Lesz-e ennek az imádságnak eredménye? Higgyünk Isten ígérésében, aki meghallgatásunkat és segítséget ígéri. A Példabeszédek könyve tanítja: „Az Úrnak félelme az életnek kútfeje” (14,27). Jakab apostol írja: „Igen hasznos az igaznak buzgósgós könyörgése” (5,16). Pál apostol szerint: „Valóban nagy nyereség az istenfélelem megalégedéssel” (1Tim 6,6). Nyereség, megtartás. Isten nem erőszakolja reánk a tőle való félelmet, az imádkozást, de felkínálja és bátorít ajándékának elfogadására. Nem élünk vele? Akkor nincs mire számítanunk sem most, sem belátható időn belül, még életünk végén sem.

4. Mindenesetre Isten akarja, hogy igazodjunk akaratához és féljük őt teljes szívből, ne nélküle, hanem vele éljünk, küzdjünk és szolgáljunk. Szeretetének gazdagsága a napi gondjainkban úgy a mienk, hogy Szentlelkével beemel örök uralmába már földi életünkben. Az Ószövetségben egy-egy életet fogadott magához Szentlelke által, ezzel jelezte annak teljes, minden gyermekére való kitöltését, a pünkösödöt, melynek áldása már mindnyájunké. Simeont Szentlelke hívóvé tette, de egyúttal a múltban elhangzott minden ígérésének teljesülésére készítette fel. „Kijelentette neki Szentlélek által, hogy jön Izráel Vigasztalása, és hogy addig halált nem lát, amíg meg nem látja az Úrnak Krisztusát.”

„Nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongatás van... a nép, amely sötétségben jár, lát nagy világosságot, akik lakoznak a halál árnyékának földjében, fény ragyog fel felettük” (Ézs 9,1–2), elküldi az igazi pásztor, aki életet adja juhaiért, megoltalmazza a mindennapok kísértései között, és végleges szabadulást szerez számára, sebeivel lesz gyógyulás minden betegségben, a halál betegségében is. Megalázó áldozata üdvösségre vált meg. Benne betekintést nyújt a gyönyörűsége jövendőbe, mikor az itteni, örömet szerző áldások után teljes örömben fogad. Kiről szólnak ezek a szép ígérek? Mit jelent, amit felolvastunk: „Megjelenik az Úr dicsősége és minden test látni fogja azt”? Az Úr dicsősége, mentő szeretetének végrehajtója: Jézus Krisztus.

Honnét tudta Simeon? A Szentlélektől, magától Istentől. Ezért hitt benne. Hittel várta Izráel Vigasztalását. Mi mindig várjuk azt, ami hiányzik. Mennyi mindenünk hiányzik. Legnagyobb szükségünk Szentlélek vigasztalására van, hogy meglelkesítsen, Jézus Krisztusban új teremtesékké tegyen, akik nem a múló testnek, de lelkünk üdvösségére élünk. Simeon várt. Az advent várakozás arra, aki eljövendő. Ő adventi ember volt. Mikor ennek az esztendőnek adventjére érkezünk, emlékeztet Isten arra, hogy állandó várakozásban vagyunk, hozzánk biztosan eljön a Vigasztaló, hiszen már eljött, Jézus Krisztust elküldte Isten, hogy teljesítse kegyelmes határozatát: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet.” És megjelenése óta állandóan jön hozzánk ennek munkálására, hogy ne bánkódjunk, ne féljünk, mert Isten szeret.

5. Tényleg szeret. Ennek kezessége a Krisztusban feltárult szabadulás legnagyobb ellenségünk, a halál rabságából. Addig nem lát halált Simeon, amíg meg nem látja az Úrnak Krisztusát. Állandó félelemben tart a halál, sorra elnyeli az élőket, s van nem-zethalál, népek tűntek és tűnnek el. Ez értelmetlené teszi földi fáradozásunkat, megmaradásért folyó küzdelmünket. Azonban a Szentlélek kijelentése tudatja az igaz és istenfélő emberrel, hogy addig nem hal meg, amíg Jézus Krisztust, a halál felett diadalmaskodó Urat meg nem látja. Meglátja, megismeri, boldogan magához öleli. És akkor jöhet a

halál, mert az már nem a végső hatalom, Jézus Krisztus legyőzte és szolgájává tette, hogy uralkodás helyett csupán átmenet legyen a földi világból a mennyeibe.

Simeon addig nem lát halált, amíg Krisztussal nem találkozik. – A látás megerősíti a többi érzékszervünkkel valamennyire felfogott valóságot. Szilárd meggyőződésre vezet. A földön homályos a Krisztus látása, mert ember képtelen elviselni Isten dicsőségének felismerését, de az itteni ismetlődő látások a színről színre látásra vezetnek, mikor hazaérkezünk. Szemünkkel sok rosszat látunk, pedig vágyakozunk léleknyugtató események látására. Azt mondja valaki, csak addig éljek, amíg felnevekednek gyermekeim, vagy megépítem házamat, amíg változás lesz sorsunkban. Isten mindennél csodálatosabb látással ajándékoz meg halálunk előtt, a nekünk kiszabott esztendő során, meglátjuk Izráel vigasztalását, az Úrnak Krisztusát. Lehet, hogy mint a gonosztevőnél a keresztfán, életének legutolsó órájában nyílik meg a szem az Úr Krisztusának meglátására. De megnyílik, s akkor megnyugszik lelkünk, nem rettegünk emberektől, nyomorúságtól, mert nem rettegünk a haláltól. „Tudjuk, a halált is Jézus győzte meg.”

Várjuk az Urat, nem tétlenül, hozzá igazodunk, őt féljük, alázattal és bűnbánattal készülünk fogadására, hogy „lássam már az ég Urát”, s övé legyünk mindörökké. Legyünk azok, akiknek látni akar: emberek, Isten képeinek hordozói külön-külön és együtt – az ő akarata szerint – „megtartásra való nép”. Ámen.

Ravasz László

Advent két arca

Alapige: Róma 18,22

Bibliaolvasás: Róma 8,28–39

Sehol a világon az adventi hangulat olyan erős és tiszta kifejezést nem nyer, mint a felolvasott Igében. Ez az Ige mondja el nekünk azt, hogy az egész világ várakozik és az egész élet: készüllet. Világos, hogy azt nem csak másoknak mondja, hanem nekünk, akik itt vagyunk, nektek, a Lónyay utcai gimnázium diákjainak. Azért az advent kettős arcáról beszélek, amellyel reátok néz, egyenest a szemetekbe néz. Az egyik arc ezt mondja: várunk, a másik ezt mondja: készüljetek.

I.

Vár a világ az emberre. Ha valaki gúlát kezd építeni, nem hagyhatja félbe, míg a csúcsát is meg nem építette, mert mindenki keresi a hiányzó részt. Ha valaki tornyot indít, csak akkor nyughatik meg, ha a tetejébe feltette a csillagot. Nem kész, nem egész a gúla a csúcs nélkül és a torony a csillag nélkül. A világ sincs készen az ember nélkül. A teremtés történetében az a legmélyebb igazság, hogy mikor a hatodik napon kész volt a teremtett mindenség, de hiányzott az ember: a világ csodálatos alkotmánya még befejezetlenül esengett és kiáltott az Isten-kép után, hogy célját elérje. Mi lenne a világból; ha kivesszék belőle az ember? Vak Apolló, aki a napfényben tántorog. Vár a világ az emberre.

Mikor kivonultak a török hadak Magyarországról, ez a feldúlt, szerencsétlen haza várta a dolgozó magyart. Azt a magyart, aki ekéjével új barázdát vág, hajlékot, templomot, iskolát épít, új történelmet és új művelődést alkot. Amerika őserdői évezredek óta várták a zarándok atyákat, akik megjelennek új civilizáció fehér zászlójával, s az őserdők és a fürengetegek világában felépítik a legragyogóbb emberi művelődést.

Így vár titeket a világ és a magyar élet. Mennyi seb van ezen a földön, nektek kell meggyógyítanotok; mennyi rom búslakodik, nektek kell megépítenetek; mennyi hiba,

rossz szokás, tévedés van, nektek kell megigazítanotok; mennyi mulasztás történik, nektek kell helyreépítenotok. A jövő, szebb, boldogabb és magyarabb élet vár reátok.

II.

Ez a várakozás arra készítené titeket, hogy készüljétek. Irtózatoss dolog, mikor valakit vár a világ, s az úgy érkezik meg, hogy nem tudja a várakozást kielégíteni. Például egy cserkészfiú kezeitek között vérték el, ti vártok egy orvost, barátotok élete függ attól, hogy megérkezzék, s az, aki megérkezik, egy nyomorult felcser, annyit sem tud segíteni, mint ti. Kigyúl egy ház, ahol gyermekek vannak, várja mindenki a férfit, aki jó, parancsol, cselekszik s megmenti az élet nagy értékeit, s akkor megérkezik valaki, zavart, gyáva, tudatlan, szájhős, hányaveti ember, akinek nincs egy gondolata, aki nem tud sem parancsolni, sem engedelmesskedni.

Ha a világ vár titeket, ha a magyar nemzet vár titeket, rettentően fontos az adventi parancs: készüljétek, hogy betöltsétek ezt a nagy várakozást. Készüljétek, hogy ne csalódjon bennetek a világ. Kész emberekként éreznétek meg, olyanok legyetek, mint a csillag a tornyon, a csúcs a gúlán.

Miféle készülés ez? Mindenesetre először testi készülés is. Egészségesebb és erősebb nemzedéknek kell lennetek, mert nagyobb terhet fogtok hordozni. De erősebbek és egészségesebbek akkor lesztek, ha tisztább férfiakká nőttök. Szellemi készülés is ez: többet kell tudnotok, szélesebb látókörrel kell bírnotok, műveltebbeknek kell lennetek, mint a megelőző nemzedék, mert máskülönben nem vagytok készek. Mindenesetre erkölcsi készülés: hívebb, becsületesebb, egyszóval különb jellemek legyetek, mint amilyen a megelőző nemzedék volt. De mindezt összefoglalom abban az új és örök minőségben, amely egyedül képesít arra, hogy a világ és a magyar jövő várakozásainak megfeleljétek. Nektok hívbőbb nemzedéknek, hívbőbb egyéneknek kell lennetek. Egy olyan nemzedéknek, amelyik érzi, hogy Istentől született, Isten fia, örököse mindannak az ígéretnak és hatalomnak, amit a láthatatlan világ Atyja, az örökkévaló Isten bocsát gyermekei számára. Birtokosa annak az ihletésnek, látásnak, új életstílusnak, friss és boldog lendületnek, amelyet Krisztustól nyert az ifjú ember. Elkészülni csak Krisztusban és Krisztus által lehet. Akkor vagytok készen, mikor Krisztus gyökeret vert bennetek és belső életekben ő hatalmasodik el.

Roppant nagy lecke, izgató verseny, halálosan fontos próbatétel ez. Ez legyen legnagyobb ügyetek, legfőbb vágyatok, ez legyen az életek fölött uralkodó cél.

Várlak, zeng felétek a teremtett mindenség. Készen vagyunk, mert Isten fiai vagyunk, feleljétek ti.

(1932)

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Sándor Endréné

Vámosújfalu, Magyarország

Aranylakodalomra

Alapige: Zsoltárok 105,1

Ritka alkalom ez a mai. Nem sok embernek van aranylakodalma. Van miért hálát adnotok: 50 esztendőn keresztül hordozott a kegyelmes Isten. Megtapasztaltátok, amit a költő így mond: „Nem hagy el Isten kegyelme! Minden nap új kegyelem. És nem fogy el Krisztus szerelme, minden nap új szeretet. Nem fogy el a Szentlélek fénye, minden nap új ragyogás. Fogyhat és futhat az év.”

Milyen fiatalok voltatok, mikor egymásnak örök hűséget esküdtetek. 19. évében járt a menyasszony, 22. évében a vőlegény. De nem csupán egymás kezét fogtátok meg, hanem együtt Isten kezébe tettétek kezeteiket, s ez az erős kéz tartott, vezetett benneteket. Nem indultatok gazdag örökséggel, de ismertétek az Úr szavát: „Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, s ezek mind megadatnak néktek.” Ti megtapasztaltátok ennek az Igének igazságát, mert megáldotta az Úr kezetek munkáját. És megáldotta egymás iránti szereteteket. Őt gyermekkel ajándékozott meg. Erőt adott, hogy felnevelhessétek őket, sőt felnevelhettétek kedves unokátokat, aki bearanyozta az életeteket, s ma már 12 unokának, 3 dédunokának örvendezhetek. „Adjatok hálát az Úrnak!” – figyelmeztet a zsoltár ezen az ünnepi alkalmon. Az Úr ajándéka a megtartott élet, a gyermekek és az unokák. „Napokat és éveket boldoggá csak ő tehet. Nincsen élet kivüle, nincsen öröm nélküle.” Ahol imádság tölti be a házat és a szíveket, ott a házastársak egymást szeretetben tudják hordozni. Gyermekek, unokák hálát adhatnak az otthon biztonságáért. Mi is hálát adunk értetek, egyházszeretetekért.

„Hívjátok segítségül az ő nevét!” – hangzik a zsoltár második tanácsa.

Az elmúlt 50 esztendőben nemcsak öröm volt, volt üröm is. Böven volt rá alkalmatok és szükségetek, hogy segítség után nézzetek, s ti tudtátok azt, amit Náhum próféta üzen: „Jó az Úr! Erősség a szorongatás idején, és ő ismeri a benne bízókat.” Ezután se keressétek más segítségét! Ugye, ha valaki kitapasztalja azt, hogy melyik orvos az, aki eltalálja a baját, aki olyan orvosságot ír, ami segít, nem fog másikat keresni, hanem hozzá folyamodik újra, ha valami baja támad. Ti is megtapasztaltátok, hogy Isten imádságot meghallgató Isten. Miért keresnétek másnál segítséget?

„Hirdessétek tetteit!” – szól az Ige harmadik jó tanácsa. 1946 pünkösdi szent ünnepén esküdtetek. A pünkösdi Lélek tette bátorra a tanítványokat, hogy kimenjenek a nép közé s hirdessék Isten nagy tetteit: Krisztus feltámadását, mennybemenetelét, a Szentlélek kitöltetését. A Szentlélek segített titeket is, hogy mint presbiter, gondnok szolgáljatok az Úrnak ebben a kis gyülekezetben. Most már elnehezültek a lábaitok, de Isten készít alkalmat, hogy a hozzátok látogató gyermekeket, unokákat megtanítsátok szóban, levélben, mint engem az én drága nagymamám: „Gyermezem, csak az Istenben bízz! Aki benne bíz, nem csalatkozik meg soha.” S gazdag élettapasztalatotokból elmondhatjátok a saját életetekben átélt nagyságos dolgait Istennek! Ilyen bizonyágtétel az is, hogy az Úr szent vacsorájával kívántok megerősödni ezen a mai szép napon.

Adjunk hálát az Úrnak most is, hívjuk őt segítségül, s kérjük, készítsen alkalmat és adja Lelke erejét a bizonyágtételhez! Hallottad? – kérdezzük sokszor, s mondjuk a hírt, amit megtudtunk vagy átéltünk. Bárcsak így ömlene belőlünk a szó akkor is, amikor az Isten közelében való életünk erejéről és örömről beszélhetünk, amikor bizonyágot tehetünk arról, hogy megsegített az Isten reménytelennek látszó helyzetekben, hogy békességet adott szívünkbe a próbák idején is.

Legyen ez az Ige útravaló a további útra! Maradjatok Isten közelében, mert a hármaskötél nem szakad el könnyen, ha veletek van a hatalmas harmadik, a Krisztus, aki belefonja életét kettőtök közös életébe. Ámen.

Temetési beszédek

Bányai László

Az Úr vette el

Alapige: Jób 1,21

Egy súlyosan megpróbáltatott ember megnyugvást adó szavát olvastam fel előttetek e koporsó mellett. Itt és most minden más szónak el kell némulnia, hogy erőteljesen felcsendülhessen a vigasztaló üzenet: „Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úrnak neve.”

Ki mondta egykor ezeket a szavakat? Ki az, aki áldásra nyitotta fel ajkát még a súlyos csapás idején is? Szoktuk-e Istent áldani, amikor csapás ér bennünket? Szoktunk-e a gyász idején arra gondolni, hogy Isten csak azt veszi el tőlünk, ami tulajdonképpen az övé? Életünk eseményeiben meglátjuk-e Isten akaratát? A szenvedés idején milyen különösen szép cselekedet az Istent áldó ember magatartása. Halljátok-e a megpróbált, a megsebzett, de megnyugvást nyert Jób feledhetetlen szavát? Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úrnak neve! Ezt olyan megnyugodott lélekkel mondja, amilyennel nagyon kevesen rendelkezünk. Talán azért vigasztalódott meg oly könnyen Jób – kérdezhetjük –, mert őt kisebb gyász érte, mint most minket? Mert a sebek között is különbség van. Míg az egyik sebünk könnyen begyógyul, addig a másik egész életünkben fáj.

Istent a megpróbáltatás idején is áldó ember a feddhetetlen és az igaz, az istenfélő és a bünt gyűlölő Jób, aki egyik napról a másikra elvesztette minden vagyonát. Sokan az élet értékét ma is a gazdagságban látják, de nem így Jób. Vagyona elvesztésekor ajkát egyetlen zokszó sem hagyta el. De hamarosan jött a második csapás. A puszta felől szél támadt, és összeomlott a ház, amelyben gyermekei tartózkodtak. Gyermekei egyik percről a másikra meghaltak. Jób hasonlít a villámsújtotta fához, melyen egyetlen ág sem maradt. „Akkor felkele Jób, megszagatá köntösét, megberetválá a fejét, és a földre esék és leborula. És monda: Meztelen jöttem ki az én anyámnak méhéből, és meztelen térek oda vissza. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve.” Íme, ez Jób, a le-sújtott, de az Isten kegyelméből megvigasztalódott ember. Járjunk mi is a Jób útján!

A Jób példája azt mutatja, hogy nem vagytok egyedül a szenvedésben. Azt a szomorú és nehéz utat, amelyen ti most jártok, az istenfélő Jób és vele együtt már nagyon sokan megtették. Szünetekben még az is vigasztalódást nyújt számotokra, ha azt látjátok, hogy van valaki, aki hozzátok hasonlóan megpróbáltatott és zúgolódás nélkül elviselte a megpróbáltatást és a gyászt. Ne roskadjatok össze a súlyos teher alatt, hanem

nyerjetekek erőt abból a felismerésből, hogy előttek már mások is elhordozták a szenvedést, a gyászt, és vigasztalást nyertek.

Ez a tudat csak akkor válik a vigasztalás forrásává, ha a Jób hitével álltok e koporsó mellett, ha azzal a hittel fogadjátok a megpróbáltatást, mely bizonyos abban, hogy minden Istentől van, aki megdorgálja szolgálait és megpróbálja gyermekeit, miként azt a történelem folyamán számtalanszor tette, de kegyelme szerint örökösön kész a bánatos szívek megvigasztalására. Igazi vigasztalást csak az a hit adhat, amely hit a súlyos szenvedések közepette is áldani tudja Istent. Hisz Isten úgy szerette ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiát, az Úr Jézus Krisztust halálra adta a gólgotai kereszt szenvedésében, hogy ha valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Merjetekek hinni ebben a szerelmes Fiát érettünk feláldozó Istenben. Merjetekek hinni abban, hogy Isten ismeri a ti gyászotokat, mert a mindenható Isten már előre tudja, hogy miért teremtett minket erre a világra, és hogy mi a célja velünk. Mi nem szállhatunk perbe, mi nem kezdhetünk vitába a minket teremtő és bennünket szerető Istenünkkel. Igaza van az apostolnak: Avagy mondja-e a készítmény a készítőnek: miért csináltál engem így? Avagy nincsen-e a fazekasnak hatalma az agyagon, hogy ugyanazon gyurmából némely edényt tisztességre, némelyt pedig becstelenségre csináljon?

Mély bölcsesség csendül ki a Jób szavából akkor, amikor arról is beszél, hogy meztelenül jött a világra, és hogy úgy is térünk vissza a föld porába. Egyszer lejár az életünk, és számadásra kell megjelenünk az élő Isten ítélőszéke előtt. Isten mindenkit megítél cselekedetei szerint. Válasszuk tehát a jobb részt, amely el nem vétetik tőlünk.

Megpihent testvérünk hirtelen halállal halt meg. Élete utolsó napján még dolgozott. Isten az éjszaka sötétségében, csendes álmában hívta haza az ő gyermekét.

Családja és barátai körében úgy élt, mint aki tudta, hogy élete az Isten kezében van. Ezért nem roppant össze a nehézségek idején. Fáradhatatlanul és keményen dolgozott. Ismerte az emberi élet mélységeit és magasságait. Nem élt öncélúan. Egyházáról sem feledkezett meg. El kell-e hallgatnunk azt, hogy a kommunizmus idején magas hivatalt töltött be mint pártfunkcionárius, de azon kevesek közé tartozott, akik gyakran visszaemlékeztek bebörtönöztetésük esztendeire, és ez nagy alázatra és életbölcsességre tanította őket? Talán ennek is tudható, hogy az esztendőök folyamán sok szegényen és árván segített.

Isten Igéje megnyitja szemünket, hogy tisztán lássuk életünket, és egyben arra indít, hogy imádkozzunk egymásért. Így imádkozunk most a Szentlélek vigasztaló erejéért. Így imádkozunk a bánatos feleségért, a két gyermekért, a három unokáért, a rokonokért, ismerősökért, munkatársakért és az egész gyászoló gyülekezetért. Isten az, aki őt nektek adta, és Isten az, aki őt most visszavette tőletek. Legyen áldott az Úr háromszor szent neve. Ámen.

Sándor Endre

„...Ha szenved az egyik tag...”

(Öngyilkos temetésére)

Alapige: 1Korinthus 12,26–27

Az elmúlt napokban sokféle emberi beszédet hallottatok. Sőt, nem csak most, amióta bekövetkezett a tragédia, hanem úgy jó egy éve, amióta boldogságotok egyre inkább szomorúsággá, örömtökök pedig fájdalommal változott. Igen, már jó ideje gyűltek a viharfelhők családi életetek felett. Ahogy ti mondtátok: Azóta, amióta valaki elültette férjed agyában a féltékenység csíráját. Azóta négyszer kísérelt meg öngyilkosságot, előbb

az italhoz, majd a méregpohárhoz nyúlt. Ekkor még sikerült megmenteni, de többször tervezte azt is, hogy mindannyiatokat kiírt. Íme, ez az idegeiben meggyengült, önvészélyes ember 37 évesen önkezével vetett véget életének. Otthonotokban felakasztva találtátok.

Úgy érzem: az emberi szóbeszéd, fecsegés, vélemény, melyekkel körülvesz a világ, nem vigasztal, hanem elkeserít; nem csökkenti a fájdalmat, hanem egyre inkább növeli, nem gyógyítja a sebeket, hanem felszaggatja. Valóság, amit Jób mondott barátainak: „Nyomorult vigasztalók vagytok!” Ezért kell ebben a kilátástalan és szomorú helyzetben meghallani az Úr hangját, aki elküldte vigasztaló Szentlelkét ebbe a világba.

A vigasztalásotokra választott Ige abból indul ki, hogy mi mindannyian egy testté kereszteltettünk. Így van ez? Amikor egymásra nézünk, amikor végiggondoljuk életünket: mit jelent számunkra az, hogy meg vagyunk keresztelve? Hányan gondolkoznak így: Micsoda? Megkeresztelt ember?! Másként él, másként ünnepel, másként dolgozik, másként szenved, mint más? Ugyan már! Olyanok vagyunk, amilyenek, akár meg vagyunk keresztelve, akár nem. – De figyeljük csak Pál apostol tanítását, aki hallatlanul sokat vár el a mi keresztségünkől. Mintha így mondaná: A ti keresztségetek alapvető, új tényállást teremt, mivel a keresztség által egy más világban, Isten országában kapunk helyet! A keresztség által kétség nélkül Krisztushoz tartozunk, és egymással is szorosabb kapcsolatba kerülünk, mint ahogy gondolnánk. S ez teljesen független a személyes harmóniától vagy a vitától!

Pál ezt egy képből írja le. Meg vagytok keresztelve, tehát összetartoztok, mint a tagok a testben. Ha emberi testünk valamelyik tagja szenved, ha fáj valahol, akkor az egész test szenved, akkor az egész testnek fájdalma van. Senkinek sem jut eszébe, hogy a nyílt sebet feltépje, hanem köztözi és gondozza azt. De micsoda nyílt seb ez a ti életekben, amit az utóbbi napok eseménye okozott: Az egykor hön szeretett férjed nincs többé. Nincs többé köztötünk az az ember, aki Sárospatakon született, de itt nőtt fel Vámosújfaluban egy nagy és ígéretes családban. Édesapátok, aki Erdélyből származott, kiváló szakember volt, hitt Istenben, rengeteget olvasott. A fogékony ifjú a mesterséget a művelt, tájékozott édesapától tanulta, ezért ő is sok-sok mindenhez értett. Sajnos volt, amiben nem követte az édesanyját és édesapját, akiknek lelki otthon volt az egyház, életszükséglet az istentisztelet. Nem tanulta meg tőlük a könyvek szeretetét sem. 12 évvel ezelőtt kötött házasságot. Sokszor elmondta: Úgy szeretem ezt az asszonyt, mint az életemet! Ha rajtam nem lesz ruha, neki akkor is mindent megveszek. Isten 3 gyermekkel ajándékozott meg benneteket. S nem értjük, hogy ez az ember miért nem gondolt ügyes, értelmes gyermekeire. Az élet minden feltétele biztosított volt számára. Tele volt tervvel. Szívesen és szakszerűen dolgozott. Égett a keze alatt a munka!

Az utóbbi napjai olyanok, mint egy sötét titok. Sajnos ez a sötétség valóság. De milyen jó tudni, hogy nem csak ez az egyetlen valóság. Van egy hatalmas valóság, ahol a megmentő, a mindent megoldó hatalmas erő nem a halál. Ez az erő a Jézus Krisztus hatalma, akinek a nevére mindnyájan meg vagyunk és így ő is meg volt keresztelve, akinek a nevét a gondok és bajok között mindenkor segítségül hívhatjuk.

Arra a meglepő felfedezésre jutott az emberiség, hogy ha mi egyszer nem arra gondolnánk, ami elválaszt, ami megkülönböztet bennünket, hanem végre abból indulnánk ki, hogy mi összetartozunk, akkor talán sokkal nyitottabbak lennénk, akkor talán nyilvánvaló lenne, hogy szükségünk van egymásra. Isten úgy gondolt el és úgy teremtett bennünket, hogy az egyiknek a másakra szüksége van. A gyengének szüksége van az erősre, ahogy énekeljük: „Ha botlanak a gyöngék, segítsen az erős...” De az is igaz, hogy az erősnek is szüksége van a gyengére. Az erős a hit és a szeretet szabálya szerint tartozik a gyengének, tartozik védelemmel és segítséggel, tartozik jószággal és szeretettel.

Sohase feledjük, hogy összetartozunk. Örüljünk annak, hogy mindnyájan Krisztushoz tartozunk, akitől sem féltreértés, sem antipátia, sem bűn nem választhat el. Mindig abból kell kiindulnunk, hogy az egyház Krisztus teste. Ezért ha a ti családokat szenved, akkor veletek együtt szenvedünk mi is. Csak ha Isten vigasztal meg bennünket, csak akkor leszünk mi is megvigasztaltak. Ezt a vigasztalást és reménységet kérjük. Ezzel a reménységgel búcsúzz most tőle, felesége, s búcsúzzatok ti is, gyermekei, testvérei, közeli és távoli rokonai, szomszédai, ismerősei, s búcsúzzék tőle az egész gyászoló gyülekezet a Jézus Krisztus veletek együtt síró teste. Jertek, imádkozunk. Ámen.

Szekeres István

Három vallomás

Alapige: Zsoltárok 71,20

A felolvasott szent Ige a hajlott korú ember negatív előjelű vallomása. Két jelzője van: baj és nyomorúság. A baj az emberi életnek az a vonása, amely újra meg újra nehézségeket okoz. Leküzdéséhez fokozott terhet kell hordozni. A nyomorúság azoknak a dolgoknak a hiánya, amelyek a kiegyensúlyozott élethez szükségesek.

Mik okozták a sok bajt és nyomorúságot az előrement atyánkfia életében? Gyermekkor az első világháború időszakára esett. Ez volt a mi országrészünknek az az időszaka, amikor szegény és gazdag a nehézségeket ezzel a kifejezéssel jelölte: „Háború van!” Ebben a sajátos helyzetben egy asztal mellé kellett hogy leüljön a két szülő és a tizenegy gyermek. Ezek között voltak olyanok is, akik már segítettek a kenyérkeresetben, de voltak olyanok is, akik csak fogyasztók voltak. A tizenhárom életnek meg kellett küzdenie az akkori viszonyok szerint az otthon, a ruházat és az élelem gondjával.

Ezek között a viszonyok között volt egy nagy biztatás a gyermekek és az ifjak számára. Elérkezik a felnőttkor, s minden jobbra fordul. Így érkezett el az első álom beteljesedése, a családalapítás. De egy év után bekövetkezett az első tragédia, a férj eltávozott az élők sorából. Ezután következett kétévi özvegység. A második férj három árva hozott a családba, akik mellé született a negyedik. A nehéz gazdasági viszonyok között keményen kellett dolgozni, mert már hatan voltak a családban.

Kétévi családi élet után a második férj is elköltözött az élők sorából. Amíg a gyermekek családot alapítottak, nevelte őket, négy évtizedig hordozta az özvegyi fátylat. Az idő múltával megöregedett. Jött a gyengeség, a kenyérkereset mind szűkösebb lehetősége. Tehát igaz: „Sok bajt és nyomorúságot éreztettél velünk.”

A második vallomás már biztató: „De ismét meglevenítesz.” Ez a tömör megfogalmazás magában foglalja a fizikai és lelki meglevenedést. A fizikai meglevenedés azt jelenti, hogy gyermek- és ifjúkorában volt ereje elhordozni a körülmények adta nehézségeket. A családalapítás után volt ereje elhordozni két férje halálát. Volt ereje elhordozni a négy évtizedes özvegységet s az azzal járó fokozódó nehézségeket.

A lelki meglevenedés azt jelentette, hogy hitt az újjászületés lehetőségében, amelynek egyik fele az ajándékba kapott kegyelem, a másik fele az, hogy kitarhatta és tárta lelkét Isten Szentlelke előtt. Ebből következett a csendes élet, a templomba járás és az úrvacsorával való szorgalmas élés.

Mi a titka ennek a meglevenedésnek? – kérdezhetné valaki. A választ a 2Kor 7,10-ben találjuk meg. A megpróbáltatásoknak kettős vonása van: vagy eltaszítanak Istentől, vagy közelebb hoznak Istenhez. Elhunyt testvérünk közelebb került Istenhez. Gondját viselő leánya szerint életének utolsó szakaszában „többet imádkozott, mint evett”. A

megpróbáltatások tisztítóerejét a Zsolt 66,10 így írja le: „Megpróbáltál minket, ó, Isten, megtisztítottál, mint tisztítják az aranyat.”

A harmadik vallomás így szól: „A föld mélységéből ismét felhozol minket.” Ez a vallomás a feltámadást jelenti. A szerettei, a saját és embertársai feltámadását. A feltámadás hite a hitnek az a mélysége és magassága, amelynek a birtokába kevesen jutnak. Ez azért van így, mert csupán észokokkal nehéz elfogadni azt a gondolatot, hogy a valamikor eltemetett emberi testek évek, évszázadok, évezredek vagy évmilliók után a porból ismét emberi testté alakuljanak át és ezekbe az új testekbe ismét visszatérjen a lélek, az élet.

Az észokok számára ez lehetetlen, de a hívő keresztyén ember számára lehetséges. Így valósul meg Jézus Krisztus beszéde: „Ne csodálkozzatok ezen: mert első az óra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát és kijönek; akik a jót cselekedték az élet feltámadására; akik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.” Mi következik ebből? Mindenkinnek meg kell hallania ezt a beszédet. Aki az élet feltámadását akarja, annak engedelmeskednie kell mennyei Urunknak. Engedelmisségét meg kell bizonyítania hitben, szeretetben és reménységben, jó cselekedetben és szolgálatban. Kövessétek tehát Jézus Krisztus tanítását, kövessétek előrement testvérünk példáját. Ámen.

Vallástanítás

Adventi várakozás

(III. osztály)

Kezdő imádság: Áldd meg, Uram, leckéimet,
A te Igéd tanítson minket,
Legyen velünk segedelmed,
Adj szorgalmat és figyelmet. Ámen.

Ének: 4. (Nem vagyunk mi magunkéi)

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. *Kapcsoló ismétlés, „hídépítés”.*

Emlékszünk-e még arra, hogy mi áll a Biblia első fejezetében? Igen, hogy a világot Isten teremtette. Ő alkotott mindent, s minden, amit teremtett, jó és szép volt. Az első embereket, akik ezen a jó világon élhettek, Ádámnak és Évának hívták. Isten egy nagyon gazdag kertet ajándékozott nekik, aminek Paradicsomkert volt a neve. Ott élhetett Ádám és Éva szeretetben és boldogságban.

Ha belépünk egy szép kertbe, akaratlanul is felkiáltunk: ez maga a Paradicsom! De igaz ez? Sétálgatunk egy kicsit a kertben, és csodáljuk annak szépségét... Nézd! Egy halott madárka a földön! Egy rózsza tövise felsértette a karomat! Jaj! Megcsípett egy csalán! Szép ez a kert, de nem a Paradicsom. A Paradicsomkertben nem létezett szomorúság és fájdalom! Akkor ma miért van bánat, szomorúság, keserűség és fájdalom? Hogyan jött ez a világra, ha Isten mindent szépnek és jónak teremtett?

Ismerjük a bűneset történetet. Ádám és Éva a Sátán, a gonosz ördög ösztönzésére evett a jó és gonosz tudásának fájáról, pedig Isten megtiltotta, hogy annak a gyümölcséből egyenek. Engedetlenségüknek szigorú, de megérdemelt büntetés lett a következménye: Isten kiűzte őket a Paradicsomból.

Isten megbüntette őket, de ugyanakkor szabadítást ígért: a Sátánt, aki mindig Isten és az emberek ellensége, le fogja győzni a Szabadító. Hogy ki lesz ez, azt Ádám és Éva nem tudta, de Isten vigasztaló szavait nem akarták elfelejteni. Mi már tudjuk, hogy ez a Szabadító maga az Úr Jézus Krisztus!

E mai alkalommal adventről, a karácsonyt megelőző négy hétről, annak jelentőségéről fogunk beszélgetni, valamint arról, hogy kik és hogyan várták a Megváltó, az Úr Jézus Krisztus születését.

2. *Célkitűzés*

Isten boldoggá teszi az embereket! Szabadítót ígér, az embereket felkészíti arra, hogy örömmel, hálaadással és szeretettel várják az Úr Jézus Krisztus jövetelét, a Megváltó érkezését!

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS (az új anyag átadása, szemléletessé, érthetővé tétele)

Az egyházi év az adventi idővel kezdődik. Ez nincs meghatározott naphoz kötve, az első alkalmá mindig a karácsony előtti negyedik vasárnap. Az adventi idő négy teljes hét. Az első adventi vasárnap megterítjük az Úr asztalát.

Az egész adventi idő Krisztus jövetelére figyelmeztet (advenio = jövök; adventus = megérkezés; Krisztus érkezése). Tudnunk kell azonban azt, hogy az adventi idő nem a

karácsony várása! Krisztust mindig várjuk! Krisztus mindig jön felénk! A mi szívünknek mindig nyitva kell állnia Jézus előtt, akit Isten ajándékoz nekünk, és aki eltörli a mi bűneinket. Erre figyelmeztet a következő versszakasz is:

Most készítsd, Isten népe,
a szívedet elő!
A bűnösöknek üdve,
az Isten hőse jó,
Kit irgalomból küld,
mint rég ígérte neked,
mert Ő a fény, az élet!
Bezörget mindenütt!

(Valentin Thilo [1607–1662] éneke)

Most figyeljünk a következő szavakra, kifejezésekre: ígélet, hírül adás, előkészítés, várakozás. Megelőzően már említettük ezeket a szavakat. Most tekintsük meg, hogy milyen nagyon nagy jelentőségük van ezeknek az adventtel kapcsolatosan.

Mindnyájan tudjátok, hogy a szüleitek milyen nagyon szeretnek benneteket. Már mielőtt e világra jöttetek volna, nagy örömmel várták az érkezéseteket. A nagyobb testvéretek is bizonyára izgatottan várta, hogy kis testvére szülessék. Ha pedig kisebb testvéretek van, akkor ti magatok is tudjátok, hogy milyen különleges, boldog várakozással volt tele a szívetek, mikor tudtátok, hogy kis testvéretek lesz.

El sem lehet mondani, hogy milyen nagy a szülők, a testvérek öröme, amikor megtudják, hogy kisbabájuk, testvérük fog születni! Már mielőtt a kisbaba megszületik, igyekeznek mindent elkészíteni, ami a kicsi fogadásához szükséges: kiságyat, fürdőkádát, pólyát, ruhácskákat, pelenkát vásárolnak, igyekeznek a lehető legkényelmesebben és legszebben berendezni a babaszobát, és őszinte szeretettel várják érkezését.

Isten már a Paradicsomban ígértet tett, hogy elküldi a Szabadítót. Már ez az ígélet, ez a hírül adás is boldoggá tette az embereket! Aztán a legjobb, a legpéldásabb szülő mintájára, Isten gondosan előkészítette Jézus Krisztus eljövetelet. Angyalt küldött, hogy hírül adja Máriának a kis Jézus születését, és sok embert (Simeon, Anna, Zakariás, Erzsébet) felkészített arra, hogy örömmel fogadják az újszülöttet. Ezek az emberek olyan nagy boldogsággal és szeretettel várták a Megváltó Jézust, mint ahogy manapság várják a szülők és a testvérek egy-egy kisbaba megszületését.

Mikor eljött az idő, hogy Isten megtegyje azt, amit már Ádámnak és Évának is megígért, elküldte az ő angyalát Názáretbe, a Galilea nevű tartomány egyik kis városkájába. Itt lakott Mária, egy egyszerű kedves lány, aki éppen Józsefhez, egy helybeli fiatal ács-hoz készült férjhez menni. Mária megdöbbenve és csodálkozva tekintett a nála megjelent angyalra, aki így szólt hozzá: „Az Úr veled van, áldott vagy te az asszonyok között!” Mária nem értette, hogy mit jelenthetnek az angyal szavai, de mégis a szíve mélyéig meghatották. Az angyal megnyugtatta őt és hírül adta neki, hogy kisfia fog születni, akit majd nevezzen Jézusnak, mert ő lesz a Megváltó, akit Isten ígért az ő népének.

Mária még jobban elcsodálkozott. Nagyon meglepte őt az angyal látogatása, de még jobban annak szavai. Ő lesz a Megváltó édesanyja? Ennyire szereti őt Isten, hogy ilyen nagy ajándékot ad neki?

Szívét óriási öröm és boldogság töltötte el, de egyetlen dolgot nem értett: hogyan lehet neki gyermeke, hiszen még nem ment férjhez Józsefhez? „Istennek semmi sem lehetetlen” – válaszolta az angyal. A születendő kisgyermek Isten Fia lesz, aki mindörökké uralkodik a világon, és az ő királyságának nem lesz vége soha!

Mária hitte azt, hogy minden úgy fog történni, ahogy az angyal mondta neki. Az Úr szolgálójának nevezte magát, és ezt mondta a távozó angyalnak: „Legyen nekem a te beszéded szerint.”

Ily módon adta hírtül Isten angyala által Máriának, hogy kisfia fog születni, aki maga lesz a világ Megváltója. Gondolhatjátok, hogy milyen boldog volt Mária! Tudta, hogy ő lesz a Megváltó édesanyja, és nagy örömmel készült a kis Jézus fogadására.

Így adta hírtül Isten Máriának Jézus születését, így gondoskodott az ő fiának a földre való küldéséről, hogy az mindnyájunk Szabadítója legyen!

(A táblára rövid vázlatot írunk.)

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS (alkalmazás és összefoglalás párbeszédés formában)

Mikor kezdődik az adventi idő, és mennyi ideig tart? Mire figyelmeztet bennünket advent ideje? Csak advent idején kell várnunk Jézust? Melyek azok a kifejezések, amelyekre figyeltünk a mai órán? Ha Isten ígér valamit, biztosan megteszi azt vagy sem? Ti be szoktátok-e tartani az ígéreteiteket? Sokszor nagyon várunk valakit vagy valamit. Mit érzünk ilyenkor? Várjuk haza édesanyánkat vagy édesapánkat; várjuk a vakációt, hogy nyaralni mehessünk; várjuk az iskolakezdet, hogy újra együtt lehessünk az osztálytársainkkal. Ilyenkor örömmel várakozunk vagy szomorúan? Valami szépnek, jónak az ígérete, a hírtül adása boldoggá tesz benneteket? Ádámot és Évát boldoggá tette Isten ígérete? Hát Máriát az angyal látogatása? Mit érzett Mária akkor, amikor az angyal hírtül adta neki a kis Jézus születését? Akinek kisebb testvére van, az hogyan készült elő az újszülött fogadására? Haraggal vagy örömmel fogadtátok-e? Ha valamilyen szép ajándékot ígérnek nektek, akkor alig várjátok már, hogy megkapjátok azt! Isten milyen ajándékot ígért? Csak egyedül Máriának vagy az egész világnak? Hogyan kell Jézus fogadására gondolnunk? Csak karácsony előtt kell Jézus fogadására gondolnunk?

Összefoglalás:

Jézus Krisztus Isten Fia, akit mindnyájunknak ajándékoz. Isten boldoggá teszi az embereket! Isten mindenkor betartja az ígéretét! Ő gondosan előkészítette Jézus születését e földön, felkészítette Máriát és az akkor élő embereket Jézus fogadására, és bennünket is felkészít arra, hogy Jézus Krisztust örömmel és hálaadással várjuk!

Szemléltetőeszközként otthon elkészített rajzokat mutathatunk be, melyeknek a gyermekek kell hogy „címet” adjanak (pl. egy szép kert = Paradicsomkert; szépség és jószág; egy fa és rajta egy kígyó = bűneset, gonoszság, fájdalom; egy babaszoba = boldog várakozás, kisbaba születik; egy síró ember felhők alatt = bűn, szomorúság, fájdalom, Isten nélkül; egy fénysugár alatt álló mosolygó ember = boldogság, öröm, Isten oltalmában; egy fiatal lány és egy angyal = hírtül adás, Mária öröme, Jézus jön! Jó hír stb.)

Tanuljátok meg! Zsoltárok 130,5: „Várom az Urat, várja az én lelkem, és bizom az ő ígéretében.”

Otthon olvassátok el a szüleitekkel Lukács 1,26–38 verseit, és beszélgetsetek el róla!

Énektanulás: 92. (Szállj, szállj magasra, szívveink reménye!)

Záróimádság: Hálát adunk, Istenünk,

Hogy itt voltál velünk,

Add, hogy amit ma tanultunk,

Otthon is meglássék rajtunk. Ámen.

Az Úr imádsága.

Jánosiné Gál Gyöngyi Éva